KLI
NĒJUMS

ainījies. Rīts bija miglains, bet
lts, ka nu. Migla gan traka:
zi ne koka, ne rijas, ne cilvē-
iss vienā pelēkā miglā, bet sli-
smalkā kā zīds. Un stāv viena
odama lapiņa miglas blāķos,
u gaisos. Nu bija minēšana,
tā ir? Vai bērza vai sērmūkšļa?
kuŗas sākumā es stāvēju uz
akmens — tas bija nolikts
vietā durvju priekšā — bija
mazā mūža taka, pa kuru es
pasaulē. Bet pati pasaule jau
nekas cits kā tēvbrāļa Kārļa
valstība, Ezerpurvs, kur ceros
zēja aklas ūdens acis kā melnas
s, Smēdes leja, kur tekāja ķir-
as pa šķūņa sienu, Kuiļa kalns,
cā templis ar savu eglūnu, mel-
ā Ezerpurva dzilces, zvēroja pār
mežaini. Tā bija tā mana pa-
, bet, lūk, pāri abiem drau-
— kokiem, pāri rijai, pāri pa-
Kuiļa kalnam nu mirdzēja sīka
lapiņa debesu miglājā, gluži kā
zīme vai zvaigzne, kas aicināja
īla, trīsōt cauri tumsībai un
ībai uz gaismu un siltumu.
et man jau nav kā dzērvēm
u," es kurnēju. Šī vizuļo un
s kā maza saulīte."
d ta' brīnums bez brīnuma. Stā-
skaties!
an jau nav spārnu," es atkār-
un sagumstu sevī.
ēl jau kaut kur rotā saulīte,
jau viņa atgriezīsies," mierina
stāvēdama virtuves durvīs un
damās manī, kas esmu tikai
iņā.
o tad viņa mānās, ka nenāks?"
māju. „Kur tad viņa ir?" es
toju.
s nezinu, varbūt Aizsaulēs dār-
. ."
ekā."
u, nu apskaties. Varbūt, kas zi-
saulīte turpat aiz mūsu rijas
ēpusies un nu ņemas un rotājas
ērza lapiņu rijas priekšā."
s skriešu paskatīties!" es saku.
izskrēju arī tāpat krekliņā (kas
n mazam vīram ūzas dēva, tās
Jēkaupam), bet tad jau saule
izlauzusies cauri miglāja jūrai;
zēja viss ārs, katrs koks un la-
un „savu lapiņu", kas tā bija
ijusi acis, ka izberzt nevarēja,
ī tā vairs neatradu citu mirdzo-
iņas māsu vidū. Viss ārs mir-
vienā zeltā, kā jau rudeni.
tur atradīsi tādu mazu nieku kā
a lapiņa?

Gīze izcīna 4. vietu 22 valstu 100 chistu konkurencē

Šacha savienība 1946. gadā noorgani-
starptautisku problēmu sacerēšanas tur-
Piedalījās 22 valstu 100 izcilākie prob-
i, to vidū arī Dānijā dzīvojošais la-
izlases šachists E. Gīze. Šarikojums
ondences ceļā ilga 2 gadus un beidzās
Šovasar. Mūsu tautieša Gīzes starts va-
s lieliskām sekmēm. Viņš izcīnīja
tu, pievienojot šo panākumu tiem dau-
m izciliem sasniegumiem, ko Latvijas
ēmisti reālizējuši agrākos gados. Gīze
ar sekmīgi spēlēja arī Dānijā, uzvarot
idjitlandes meistarsacīkstēs, kur bija
par 100 dalībnieku. Viņš ar panākumiem
ījās vēl daudzās citās sacensībās. E.
pašreiz dzīvo Dānijas latviešu bēgļu
Tīstedes nometnē.

STENDZENIEKS AIZLIDO UZ ČĪLI

oktobrī no Anglijas uz Čīli aizlidoja
šķēpa mešanas rekordists J. Stendze-
Pirms aizbraukšanas rekordists kopā
nglijas latviešu sporta vadītāju A. Mau-
apmeklēja sūtni K. Zariņu, kas lūdza
stu aizvest sveicienus Čīles tautiešiem
as 30 gadu neatkarības ateeres dienā.
Stendzenieks pateicas tautiešiem par
si un atbalstu viņa sportista gaitās, ne-
mūsu jaunatnei no sava ikdienas darba
āt laiku arī draudzīgām sacensībām
laukumā.

MŪSU BASKETBOLISTI ONDONĀ UZVAR UN ZAUDĒ

donas basketbola meistarsacīkšu ievadā
Gravesendas latviešu vienība pagarīna-
pieveica lietuviešņu izlasi 24—22. Latviešu
vā bija Rukuts (ieguva 5 p.), Spregis
Pūris (4), Namnieks (2), Piga (1), Je-
ns un Antēns. Londonas latvieši zaudēja
vienībai Poly 26—28 (15—16). Poly rī-
bija 3 Anglijas valstsvienības spēlētā-
ešiem Ruščenieks ieguva 10 p., Riekstiņš
nits 7, Bergvalds 1, Kadiķis 1, Garais ar
tis 0.

m tālu sacīkstēs Bad Reichenhallē lēca
pieccīņas rekordiste Z. Ringenberga.
edzot 1948. g. sezonas labāko rezultātu,
pat Ringenberga skrēja 100 m 13,6 sek.,
augstumā 1,45 m un grūda lodi 10,45 m.

TAUTIEŠI!

šniecībā atceroties Latvijas neatkarības
adu dienu, iegādāsimies
nīda Breikša patriotiskās dziesmas
„SVĒTS MANTOJUMS"
nata iznāks vēl pirms 18. novembŗa sve-
ā apdarē un iesieta maksās DM 2,50.
ieviški labas kvalitātes papīra un nume-
rēta maksās DM 3,50.
dzam pieteikt pasūtināŗumus, iemaksā-
īgo summu. Numurētiem eksemplāriem
osim iemaksas kārtību.
Ģenerālpārstāvniecība
„LATVIEŠU GRĀMATNĪCA"
(24a) Lübeck, Cr. Burgstr. 9

Š. g. 15. novembrī iznāks
Jāņa Purapuķes
VS KAKTIŅŠ, SAVS STŪRĪTIS ZEMES".
oikāna illustrācijas. Cena DM 4,80.
pārdevējiem atlaides. Grāmata pasūt
mu: (24a) Lübeck, Hartengrube 25/27.
Grosshandelsgesellschaft „TURĪBA" (189)

LATVIA
Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196 Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D. Bgm. Landm.-Pl. 7. Circulation 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 96 (201)
Otrdien, 1948. g. 2. nov.

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda M. Cullītis H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg/Do.: red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 50), apg.: Marktpl. 25 (t. 84), spiest: Bgm.-Landmann.-Pl. 7 (t. 92)

No 24.-26. nov. Latviešu Centrālās Padomes vēlēšanas

Latviešu Centrālās Padomes vēlēšanas šogad visā Rietumvācijā notiks no 24.—26. novembrim. Tās notiks pa iecirkņiem, kuŗi noteikti katrā apgabalā viens. Uz katriem 2000 balstiesīgiem vēlētājiem jāizrauga viens LCP loceklis. No Bavārijas tātad ievēlami 9 LCP locekļi. Vēlēšanās var piedalīties visi 18 gadu vecumu sasniegušie Latvijas pilsoņi.

Par Latvijas pilsoņiem nav uzskatāmi 1929. gada repatrianti un vēlāko gadu iebraucēji, ja tie ieguvuši citas valsts pavalstniecību. Ārpus nometnēm un kopām dzīvojošie tautieši vēlēšanām var reģistrēties tuvākajā nometnē vai latviešu kopā, kur tos ierakstīs vēlētāju sarakstos.

Kandidātus var uzstādīt ne mazāk kā ar 100 attiecīgā iecirknī resp. apgabalā dzīvojošo vēlētāju parakstiem. Katra apgabala kandidātu skaits ir noteikts un Bavārijā kandidātu sarakstā nedrikst būt vairāk par 18. kandidātiem. Kandidātiem piekrišana kandidēt jāapliecina ar parakstu kandidātu sarakstā vai uz atsevišķas kandidatu sarakstam pievienojamas lapas. Kandidātiem jāsniedz par sevi šādas ziņas: vārds, uzvārds, dzimšanas dati, profesija, adrese, tagadējā nodarbošanas un nodarbošanas Latvijā. Kandidēt var attiecīgā apgabalā un arī ārpus tā dzīvojoši tautieši, kas 21 gadu veci un vecāki.

Bavārijā kandidatu saraksti iesniedzami apgabala vēlēšanu komisijai Valkā, BALK telpās 11. novembrī no pl. 13—16 un 12. novembrī no pl. 13—16. Sarakstī jāiesniedz personīgi vai nu visiem trim pirmajiem tā parakstītājiem, vai kādam no tiem. Pa pastu piesūtītos sarakstus nepieņems.

Pirmais DP transports ieradies Ņujorkā

Jaunatbraucējus sagaida Trumena un Djuija pārstāvji

Šestdien Ņujorkas ostā ienāca pirmais kuģis ar 813 pārvietotām personām no Eiropas, kas ietilpst to 205.000 DP vidū, kuŗiem, saskaņā ar kongresa pieņemto likumu, tiesības iecelot Savienotajās Valstīs. Sagaidīšana Ņujorkā bija ļoti sviniga.

Priekš pāris nedēļām pārvietotās personas Bremerhāfenā izvadīja prezidenta Trumena speciālais parstāvis Ugo Karusi un IRO amerikāņu joslas direktors Raians. Ņujorkā jaunos Amerikas pilsoņus sagaidīja katoļu, protestantu un žīdu baznīcu pārstāvji, kuŗu vidū atradās arī kardināls Spelmans un citas prominentas garīdznieku personas. Prezidents Trumens bija sūtījis savā vietā ģenerālgubernātoru Tomu Klarku. Ostā pirmos DP sagaidīja arī Ņujorkas lielvecākais, Djuija parstāvis un vairāki desmiti žurnālistu un kino operātoru.

Kad pirmie iecelotāji bija atstājuši kuģi, uzzibsnīja magnēzija uguns, un preses fotografi padarīja nemirstīgas pirmās pārvietotas personas, kas atradušas jaunas mājvietas un eksistences iespejas aiz Atlantijas okeana. Tad prezidenta Trumena vārdā īsu apsveikšanas runu teica generalprokurors Klarks. Viņš paskaidroja, ka Savienotās Valstis, kā tas vienmēr bijis to pastāvēšanas vēsturē, dod mājvietu cilvēkiem, kas vēlas dzīvot brivībā un ar darbu nodrošināt eksistenci. ASV vienmēr cienījušas drosmigus cilvēkus, kāpēc tās apsveic pārvietotās personas, kas nevar samierināties ar totalitārismu un beztiesiskumu.

Djuija sūtītu vēstuli nolasīja kāds republikāņu partijas pārstāvis. „DP, kas šodien ieradās Ņujorkā," rakstīja Djuijs, „drīzi vien varēs parliecināties, ka tie drīkst pielūgt Dievu pēc savām paražām un tradicijām, drīkst dzīvot drošībā un strādat pašu izvēlētu darbu un var audzināt un skolot savus bērnus demokratijas gara."

No ostas DP nogādāja pagaidu uzturēšanās mītnēs, no kurienes jau nākamā diena tie devas katrs uz savu pusi, lai, saskaņā ar galvojumu devējiem, sāktu darbu. AB

Polijas katoļu baznīca piesaka cīņu komūnismam

Svētdien visās Polijas katoļu baznīcās nolasīta gana vēstule, kas vērsas pret materiālismu un komūnismu. Vēstuli parakstījis Krakovas archibiskaps kardinālis Sapieha un visi Polijas biskapi. Augstie garīdznieki griežas pie poļu ģimenem, aicinot tās rūpēties par bērnu reliģisku audzināšanu, ja valsts aizliegs skolās mācīt ticības mācību.

Ņujorkā pagajušā nedēļā no Vācijas ieradies biskaps Brizgis, kas paredzējis nolasīt Savienotajās Valstis rīndu priekšlasījumu par komūnisma valdīšanas metodem Lietuvā. Preses pārstāvjiem biskaps izteicies, ka pēdējo divu gadu laikā padomju vara apcietinājusi Lietuvā vai deportējusi vairāk neka 400 katoļu garīdznieku. BBC

Trumens vai Djuijs:

šodien izšķirsies ASV prezidenta vēlēšanās

Šodien ap 90 miljoni amerikāņu dosies uz vēlēšanu lokāliem, lai ievēlētu sev prezidentu nākošajiem četriem gadiem. Lielajās pilsētās vēlētāji savas balsis par ASV prezidenta, viceprezidenta un kongresa locekļu kandidatiem varēs nodot, vienkārši pavelkot balsu skaitāmās mašīnas kloķi. Mazākās pilsētās un ciemos balstiesīgie vēlētāji un vēlētājas balsi nodos, ievelkot krustu balsošanas sarakstā.

Jau līdz otrdienas pusnaktij, pēc amerikāņu laika, amerikāņu nācija diezgan noteikti zinās, vai Baltajā namā vēl uz četriem gadiem paliek demokratu kondidāts Harijs Trumens, vai arī viņa vietā stāsies republikāņu kandidāts Tomass Djuijs. Ja ievēletu Djuiju, ko daļa novērotāju uzskatā par drošu, tad pirmo reizi kopš 1932. g. ASV prezidents nāktu no republikāņiem.

Vašingtonā ap 100 viru liels ziņotāju un komentātoru pulks informē amerikāņu nāciju un pārējo pasauli par visu vēlēšanu kampaņas gaitu. No Ņujorkas vesels štābs citu redaktoru un reportieru rūpējas, lai ziņas nonāktu iespējami ātri vistālākajās pasaules malās. Vācu laikraksti rezultātus laikam uzzinās jau trešdienas pecpusdienā.

Tagadējais prezidents Trumens savā pēdeja velešanu propagandas runā Ņujorka izteicās, ka uzvarot republikāņiem, butu izpostītas cilveces cerības uz mieru pasaulē, kur ir slikti informēti un maldināti padomju varas vīri.

Bez Trumena un Djuija šorejz uz prezidenta augsto amatu kandidē vēl septiņi amerikāņi. Viens no viņiem aizstāv vegetārismu, kāds cits prasa atkal ievest prohibiciju ASV, viens dēvē sevi par trockistu, bet pēdējais iestājas par valutas reformu. Priekšvēlēšanu kampaņa beigusies pagājušā nedēlā. Trumens pēdējo runu teica San Suisa, bet Djuijs lielākajā Ņujorkas zālē. Djuijs balsi nodos Ņujorkā, kamer Trumens balsos dzimtajā pilsētā Mesačusetas štatā. AB

LAI NEIZCELTOS KARŠ, JĀSAGATAVOJAS UZ KARU

RIETUMEIROPA GATAVA VISĪSĀKĀ LAIKA SASTĀDĪT 50 DIVĪZIJAS REINAS LĪNIJAS AIZSARDZĪBAI

„Rietumvalstīm jābūt sagatavotām arī kara gadījumam," preses konferencē Otavā, pēc atgriešanās no Londonas, paskaidroja Kanādas ministru prezidenta vietnieks St. Lorents. Stāvoklis patlaban esot ļoti nopietns, bet britu dominiju konferences dalībnieki Londonā bijuši uzskatos, ka pašreiz karš neizcelsies, ja visas valstis būs pietiekami uzmanīgas un izlietos visus piesardzības līdzekļus, pie kuŗiem, diemžēl, pieder arī sagatavošanās varbūtējam karam.

Kanādas oficiālās aprindās Ziemeļatlantijas paktu, kuŗa parakstīšanu gaida nākošā gada sakumā, uzskata par svarīgu pagriezienu Kanadas ārpolitikā. Līgums paredzot Rietumeiropas territoriālās neaizskaramības nodrošināšanu, un Kanāda cerot, ka sarunas par piedalīšanos pakta ievadīsot arī ar Skandināvijas valstīm. Iriju, varbūt, arī ar Spāniju, Portugāli un citām valstīm. Londonas skandināvu aprindās sagaida Rietumeiropas ūnijas jaunu iniciātivu pie Dānijas, Norvēģijas un Zviedrijas valdības. Tādā sakarībā vērtē arī Djuija ārpolitiskā padomnieka Dalesa apmeklējumu virkni Skandināvijas valstu galvaspilsētas.

Rietumeiropas ūnijas valstis kā izskas diplomātiskie novērotāji, sagaidot, ka šo valstu ārlietu ministri marta vai aprili došoties uz Vašingtonu sarunām ar ASV jauno valdību. Bez tam Rietumeiropas valstis gatavojoties vajadzības gadījumā vīsīsākā laikā sastādīt 50 divizijas Reinas aizsardzības līnijas nodrošināšanai, ja vien ASV kongress butu gatavs sāltu planu atbalstīt. Šo divīziju apbruņošana izmaksātu ap 9 miljardi dolaru. Briseles pakta valstu bruņoto spēku virspavelnieku apspriežu uzdevums esot skaidzama militāras organizacijas pamatvirs šemas, sastādīšana, ricībā esošo spēku un vajadzīga apbruņojuma noteikšana. ASV ārlietu ministra vietnieka Lovela paskaidrojumā, ka priekšstarbi pasteidzamai Ziemeļatlantijas pakta plānu apspriešanai jau paveikti, uzskata par zāmi, ka amerikāņu ārlietu nāļi trija jau izstrādājusi piemerotu likumprojektu iesniegšanai senatam.

Kaut gan aktīvu ricību ASV nevarēs sākt pirms jauna gada un kongresa jaunās sesijas, kas domājams sevadīs arīdzīgi arī jaunu prezidentu starplaiks tomer nebutu ilgstams neizmantots, laikā raksta „New York Herald Tribune". Nākošie mēneši jāizlieto jautājuma publiskām diskusijām, lai amerikāņi to saprastu visā pilnībā.

Kara varbutībai kādā karavīru vervēšanas sapulcē pieskārās arī britu kara ministrs Šinvels. Viņš paskaidroja, ka valdībai esot pilnvaras starptautiskas sadursmes gadījumā iesaukt katru ieročus nest spējīgo vīru, kas piedalījies pēdējā karā. Bet doma par tūlītēju kara sākšanos esot smiekliga, piezīmēja Šinvels. Viņš arī apstrideja, ka valdība tādēļ sākusi pastiprinātu vervēšanas akciju, ka baidītos no drīza kara. Valdība darot visu, lai uzlabotu starptautiskās attieksmes un karu aizkavētu, bet no otras puses, esot arī skaidrs, ka miers tomēr vēl nav nodrošināts.

BBC, NZ, AZ, NYHT

Asa reakcija uz Staļina interviju

TO PIELĪDZINA PADOMJU KARA PIETEIKUMAM RIETUMU DEMOKRATIJAM

Rietumu oficiālo aprindu un preses reakcija uz Staļina interviju ir asa. Tāpat viņa uzbrukumi rietumvalstīm radījuši saspiletu noskaņojumu Apvienotajās Nācijās. Vašingtonā valda uzskats, ka Staļins soreiz gribējis izlietot visu savu personīgo prestižu, lai taisnotos un pasaules sabiedrisko domu mēģinatu noskaņot par labu Padomju Savienībai, jo Maskavas ricība līdz šim to noskaņojusi gluži pretēja virzienā. Dažādu valstu pārstāvji uzsver, ka Staļins tagad pirmo reizi apzīmējis par „agresoriem" un „kara kūdītājiem" tieši rietumvalstu valdību vadītājus, kamēr līdz šim tada veida uzbrukumi parasti bija vērsti „zināmam aprindām" Lielbritanijā, ASV un Francija.

Sevišķu izbrīnu un nepatiku radījis apst klis, ka Staļins savā intervijā izteicis apgalvojumus, kas neatbilst faktiem: viņš apgalvoja, ka Parizē bijusi panākta četru valstu pārstāvju vienošanās, ko rietumnieki pēc tam neadzinuši. Britu ārlietu ministrijas parstāvis šos Staļina izteikumus apzīmēja par „divdomīgiem konstatējumiem" un „ievērības cienīgām neparezībām".

Rietumu presē tieši vai starp rindām izdeikts jautājums, vai Staļins būtu gatavs darvis uz turpmākam sarunām. UN delegati nespejot dot drošu izskaidrojumu Staļina ricībai, bet pārliecināti, ka padomju valsts vadītājs tagad ļoti nopietni ņēmis vērā pastāvējušās nelielās cerības uz drīzu Berlines krizes likvidēšanu.

Galvenie rietumu vadītāju valstspēru oficiālie komentāri un atbildes uz maršala Staļina interviju pagaidām izmaliek. Arī prezidents Trumens atteicies no kāda oficiāla komentāra, bet ASV arlietu ministrija paziņojusi par amerikāņu Balto grāmatu par Berlines krizi, kas dodot pilnu un patiesu pārskatu par notikumu gaitu.

Pēc Londonas politisko aprindu domām, Staļina intervijas mērķis ir pirmo reizi parādīt padomju sabiedrībai, cik nopietnas ir austrumu un rietumu domstarpības. Intervija nepieminot par kādām pazīmēm, ka Padomju Savienība gribētu pulēties vēl ar jaunām sarunām par Berlini. Bez tam doma, ka Staļina pēdējā atbilde norādot uz rietumu komūnistu partiju gaidāmo pastiprināto aktivitāti, kuŗām būtu „jālikvidē rietumu kara kūdītaju agresivie nodomi".

Mūzakas Drošības padomes vēlēšanu, par kuŗām Staļins versis savus uzbrukumus, ševiški saistušas. Kads augstaks Beļģijas valdības ierēdnis izteicies, ka apvainojumi mazajam valstim par agresīviem nodomiem esot smiekligi.

Pašā Maskavā valda uzskats, ka maršāls Staļins savu intervīju gribējis izpaust padomju vēlētājiem. Berlines problemas atrisināšanas liela

(Beigas 3. lpp.)

Padomju joslā sagatavo lidlaukus, un fabrikas ražo lidmašīnu daļas

Berlinē vairojas ziņas par pastiprinātu lidlauku izbūvi Vācijas padomju joslā un par ieroču ražošanu vācu brunošanas rupnīcās, kas pārverstas par padomju akciju sabiedrībām. Anglu liecinētais Berlines laikraksts „Der Tag" ziņo, ka 200 darbam mobilizētu vācu strādnieku ieskārtoši jaunus skrejceļus Brandisas lidlauka Zaksija. Tas pats notiekot Falkenbergas lidosta pie Desavas. Tabat uzposot Pojenecas aerodromi Leipcigas tuvumā.

Padomju joslas iedzivotājos liela ieverību radījusi pastiprināta rosība dažās agrākajās vācu brunošanās rupnīcas krievu joslā. Laikraksts pieminu Zulas ieroču fabrikas, kas tagad ir padomju akciju sabiedrība. Agrāka Gotas vagonu fabrika tagad ražojot lidmašīnu kermenus, bet Bunas fabrikas gatavojot lielo lidmašīnu tipu riepas. Citas fabrikas ražojot vieglos sauszemes ieročus un atsevišķus instrumentus lidmašīnu iekārtai.

Krievu iestādes apstrīd, ka padomju joslas policija būšot lielāka par 100.000 viriem. Joslas policijas spēku pastiprināšana par 10.000 viriem biļusi nepieciešama sekmīgai cīņai pret melnirdznieciību. Pašreizējo vai paredzēto policijas spēku kopīgo lielumu krievu iestādes tomēr nepieminēja.

Pēc Berlines laikraksta „Telegraf" ziņām, apcietināti vairāki Meklenburgas valdības locekļi un augstākas amatpersonas, kas it kā esot gatavojušās bēgt uz Rietumvāciju. Apcietinājumā atrodoties Meklenburgas landtāga prezidents Moltmans, kas ir arī SED priekšsēdis Meklenburgā. Stingrā policijas uzraudzībā nodots iekšlietu ministrs Varnke un minis-tru prezidents Hekers. Kā ziņo ADN, uz Rietumvāciju izdevies aizbēgt agrākajam vadītājam SED funkcionāram Erichām Gniffkem.

Par jaunu škelšanos padomju joslas vadītājas partijas rindās ziņo „New York Herald Tribune". Domstarpību iemesls šoreiz esot Vācijas austrumu robežas. Partija pieteic karu tiem biedriem, kas joprojām vēlas atgūt Vācijai tagad Polijas pārvaldīšanā nodoto territoriju.

BBC, AZ, NYHT

Saspīlējums Francijā sāk mazināties

Saspīlējums Francija, ziņo Parizes laikraksti, pamazām sāk mazināties. Apmēram 80 proc. ogļraktuvju jau okupējis karaspēks un policija. Aizvien vairāk strādnieku atgriežas darbā. Tie ir ne vien sociālistu un kristīgo arodbiedribu biedri, bet arī komūnistu kontrolētās vispārējās arodbiedribu apvienības locekļi. Gandriz normāli apstākļi iestājušies Lotringijas raktuvēs. Komūnisti visiem līdzekļiem vēl mēģina streiku kustību paplašināt. Pagājušās nedēļas beigās darbus pārtraukt aicināti metallstrādnieki un dzelzceļnieki. Kamēr dažās ostās strādnieki vēl joprojām atsakās izlādēt kuģus ar Lielbritanijas un ASV ogļēm, šur tur tie darbus tomēr atsākuši. Kanāla piekrastes ostās izkraušanas darbos iesaistits karaspēks. Vairāki kuģi mainījuši iepriekš paredzēto maršrutu un devušies uz Beļģijas ostu Antverpeni, kur tos izlādē un pēc tam ogles pa dzelzceļu nosūta uz Franciju. BBC

Stāvoklis Ķīnā kritiskākais kopš pilsoņu kara sākuma

Stāvoklis Ķīnā ir kritiskākais kāds bijis kopš pilsoņu kara sākuma, pagājušā nedēļā preses pārstāvjiem izteicies marsals Čangkaišeks. Valdības karaspēks pašreiz uzsācis Mukdenas evakuāciju. Līdmašīnās uz Ķīnas vidieni nogādā armijas vienības un svarīgākos kara materiālus. Ar Mukdenas krišanu komūnistu rokās rēķinās kuŗu katru dienu. Cīnas šobrid notiek jau priekšpilsētās. Komūnistu vienības ienēmušas arī galvenos lidlaukus. Sestdien uzspridzinats munīcijas depo, kas lieluma ziņā ienem otro vietu Ķīnā. Maršals Čangkaišeks pagājušā nedēļā lidmašīnā vairākkārt ieradies Pekingā. Mukdena ir viena no lielākām Mandžūrijas pilsētām. Ar tās zaudēšanu, komūnistu rokās būs nonākusi gandriz visa Mandžūrija. Kritisko stāvokli Ķīnā apstiprina arī ārzemju diplomātiskās pārstāvniecības. ASV, Lielbritanijas un Francijas konsulāta ierēdni nolēmuši palikt Mukdenā. Kāds Savienoto Valstu ārlietu ministrijas pārstāvis izteicās, ka amerikāņu politika Ķīnā nemainīsies, kaut arī visa Mandžūrija nonāktu komūnistu rokās. Vašingtona arī uz priekšu atbalstīs maršalu Čangkaišeku. Preses aģentūras ziņo, ka uz Ķīnu steidzami izsaukts bijušais ASV sūtnis Maskavā Hērlits, kas vienmēr iestājies par efektīgu palidzibu Ķīniešiem. BBC

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 96 (201) 1948. g. 2. novembrī

Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

MASKAS KRĪT

IGAUŅU BROŠŪRA PAR PADOMJU POLITIKU BALTIJAS VALSTIS

Šai brīdī, kad ar UN pilnsapulci un rietumu un austrumu domstarpību padziļināšanos visas pasaules uzmanība pievērsta politiskai aktivitātei rietumu un austrumu Eiropā, arvien pieaug arī Austrumeiropas eksilo politiķu aktivitāte. Tā nupat Londonā izdotā brošūra „Nacistu un padomju sazvērestība un Baltijas valstis" (Nazi-Sovjet Conspiracy and The Baltic States, Boreas Publishing Co., Ltd.).

Brošūras sakārtotājs un ievadvārdu autors ir kādreizējais Igaunijas valsts prezidents Augusts Reijs. Smagumpunkts ir plašais dokumentu materiāls, kas soli pa solim rāda Padomju Savienības un Baltijas valstu, visvairāk, protams, Igaunijas attieksmju veidošanos, sākot jau ar 1917. g. Kaut arī lielākā daļa dokumentu ir sausi izraksti no oficiāliem protokoliem un telegrammām, ar ko apmainījušies valstsvīri, šis materiāls lietpratīgā sakārtojumā tomēr drāmatiski spraigi un priekšstatīgi rāda mazas valsts traģēdiju.

Pirmie dokumenti rāda neatkarīgās Igaunijas tapšanu un tautu pašnoteikšanās tiesību deklarācijas, ko tai laikā publicējusi padomju vara. Seko dokumenti no tā laika 1917. gadā, kad komūnisti pirmoreiz iebruka Baltijas valstīs, miera līgumi, neuzbrukšanas līgumi, sadarbības līgumi un oficiālie komentāri par tiem. Tad nāk gara virkne izrakstu no slepenajiem protokoliem par Hitlera Vācijas un Padomju Savienības nolīgumiem Baltijas valstu un Polijas sadalīšanai, Baltijas valstu un Padomju Savienības līgumi par sadarbību un neuzbrukšanu, izraksts no Molotova runas, kurā viņš nosoda baumas par agresīviem padomju nolūkiem pret Baltijas valstīm, Baltijas valstīm iesniegtie ultimāti, vācu diplomātu ziņojumi par padomju rīcību okupētajās Baltijas valstīs, telegrammu apmaiņa, kurā Hitlers un Staļins kaulējas par daļu no Lietuvas territorijas, pie kam Padomju Savienība piesola Vācijai 3.860.000 dolaru par šo territoriju.

Ievadvārdos Augusts Reijs atspēko padomju propagandas apgalvojumus, it kā Baltijas valstis bijušas draudzīgas nacistiem un gatavojušas iebrukumu Padomju Savienībā, citējot pašu vāciešu diplomātu gluži pretējos ziņojumus, un aizrāda, ka pašā pēdējā laikā arī boļševiki mainījuši argumentāciju. Nesen zviedru valodā publicēta kāda padomju informācijas biroja brošūra, kurā apgalvots, ka Padomju Savienība iebrukusi Baltijas valstīs, Polijā, Bukovinā un Besarabijā lai raditu barjēru un izveidotu „austrumu fronti" pret Hitleru, no kuras satriekt nacistus. Ar to paši boļševiki atklāti atzinuši, ka notikusi akcija no viņu puses, un tādējādi apgāž viedokli, ko agrāk aizstāvējis Molotovs un Višinskis.

Tai pašā laikā tomēr arī šo apgalvojumu par aizsardzības barjēras radīšanu pret Hitlera Vāciju apgāž Viktora Kravčenko ziņojums par tā laika noskaņojumu Maskavā, kas cerējusi uz „ilgu un auglīgu draudzību" ar Vāciju. Interesants ir citāts no zviedru autora Olberga grāmatas, kurā šis vēsturnieks, kas labi pazīst Baltijas valstis, norāda, ka Padomju Savienība stratēģiski un militāri būtu ieguvusi daudz vairāk, ja nebūtu Baltijas valstis okupējusi. „Suverēnas Lietuvas, Latvijas un Igaunijas valstis būtu daudz sekmīgāk aizstāvējušas savas robežas pret vācu iebrukumu nekā tad, kad tās bija pārvērstas par beztiesīgām „sociālistiskām" padomju republikām. Lojāla, draudzīga sadarbība ar Baltijas valstīm būtu daudz vairāk noderējusi Padomju Savienībai arī citā plāksnē. Igaunijas, Latvijas un Lietuvas armijas būtu palīdzējušas uzturēt mieru šai svarīgajā Eiropas daļā."

Brošūras noslēgumā pievienots Igauņu nacionālās komitejas iesniegums UN un uzsaukums Igaunijas neatkarības 30. gada dienā. Brošūra nodota visiem UN delegātiem pašreizējā pilnsapulcē Parīzē.

Izlasot A. Ceichnera brošūru

Austrālija,

katrs gūs objektīvas ziņas par šī tālā kontinenta dabu, dzīves standartu un nākotnes iespējām. Cena DM 1.50. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās. Vairumā **Latvijas apgādā,** Günzburg/Do., Marktplatz 25.

Vai DP izvietos pat Tālajos austrumos?

IRO cīnās par DP un bēgļu problēmas pilnīgu atrisināšanu

IRO ģenerālpadomes pirmajā sesijā Ženēvā, kas beidzās jau 25. septembrī un par kuru sūtnis J. Feldmanis tagad piesūtījis pilnīgus materiālus, galvenie jautājumi bija DP un bēgļu tālākā izvietošana un apgāde. Sesija ilga 2 nedēļas un pārrunas izvērtās ļoti plašas. „Mūsu labā radās daudzi patīkami konstatējumi. Viss tas šeit Ženēvā melns uz balta ierakstīts papīros. Jācer, ka no runātā un nodomātā arī latviešu bēgļiem tiks kāds reāls labums," raksta sūnis J. Feldmanis.

Pārrunās sevišķi svarīgs bija jautājums, ko darīt ar cilvēkiem, kuru tālākā izvietošana visgrūtākā — invalidiem, veciem un slimiem ļaudīm. Ir nodoms Brazilijā un Venecuēlā dibināt sevišķas kolonijas, bet tas var būt tikai daļējs atrisinājums. Turpinot līdzšinējo izvietošanas politiku, 1950. g. Vācijā un Austrijā vēl atliks 184.000 neizvietotu bēgļu, ko IRO uzskata par nenormālu. Domā, ka palikt varētu tikai neliels skaits cilvēku — netransportējamo un grūti slimo. Pārējos vajadzēs izvietot citās Vakareiropas zemēs, Rietumafrikā, Tālajos un Tuvajos austrumos, par ko jau notiekot sarunas. Bet tas būs tikai izņēmuma gadījumiem. Par grūti izvietojamo bēgļu likteni interesējas arī UN, kas uzaicinās atsevišķas valstis uzņemt zināmu skaitu šādu cilvēku.

Šie speciālie jautājumi tomēr arī turpmāk nekavēs līdzšinējo izvietošanas kārtību. Valstis, kas vervē tikai darba spēku, uzaicinātas mīkstināt medicīnisko pārbaudi un noteikumus par ģimenes locekļu uzņemšanu, lai minētie noteikumi būtu iespējami liberāli. Šim valstīm lūgs arī veicināt individuālo iecelošanu. Paralēli savam vispārējam emigrācijas darbam IRO turpinās plānot masu izvietošanu Brazilijā, Kanādā, Venecuēlā, franču Gviānā un vēlāk arī Gvatemalā. Šie plāni prasīs plašus kredītus. Sākumā IRO atvēlēs savus iespējamos līdzekļus, bet vajadzēs tomēr lūgt arī atsevišķu valstu atbalstu. „Pirmo reizi tagad uzsvērts, ka IRO nodomu reālizēšanā liela nozīme būs brīvprātīgām organizācijām un nacionālām grupām," saka sūnis J. Feldmanis un turpina: „Iespējams, ka te pirmkārt domāti žīdi, kuru organizācijas gādā par saviem tautiešiem. Tomēr arī mūsu organizācijām nevajadzētu palikt pasīvām, sīki sakopojot ziņas par latviešu t. s. neizvietojamiem bēgļiem, pirmā kārtā invalidiem, slimiem, veciem un darba nespējīgiem, lai būtu gatavi materiāli katrai pozitīvai izvietošanas iespējai. Tā, piemēram, Norvēģija jau tagad vēlas uzņemt lielāku skaitu sociāli apgādājamo bēgļu."

Speciālistu — intellektuālo profesiju darbinieku, zinātnieku, paidagogu, techniķu un mākslinieku — izvietošana vēl vienmēr ļoti apgrūtināta. IRO papildinās un pārkontrolēs speciālistu reģistrāciju, par šiem speciālistiem informēs ieinteresētās valdības un speciālistu problēmu ietilpinās vispārējās izvietošanas plānos. Mūsu interesēs sevišķu ievērību pelna studentu jautājums, bet arī te vēl nav nekāda reāla atrisinājuma. Pašreizējie plāni ir pārāk fantastiski. Studentiem un profesoriem vispirms tādēļ pašiem jārūpējas par savu tālāko darbu. „Bet vai tiešām visi UN un IRO uzsaukumi dažādu zemju valdībām paliks bez atbalsta?" jautā sūtnis J. Feldmanis.

Vispārējais noskaņojums sesijā bija tāds, ka gandrīz visas valstis joprojām meklē vienīgi darba spēku un maz pūlas palīdzēt bēgļu jautājuma pilnīgai izkārtošanai. Tādēļ vēl vienmēr ir tik milzīgi grūtumi ar ģimeņu apvienotu izvietošanu. Vislielāko atsaucību šajā ziņā parādījušas Dienvidamerikas valstis. Daudzu valstu delegāti sesijā gan apgalvoja, ka paredzami dažādi uzlabojumi. Tā, piemēram, Austrālijas pārstāvis Geleghems teica, ka viņa valdība bēgļu pagaidu novietošanai asignējusi miljonu mārciņu, un Austrālija pavisam uzņems 200.000 cilvēku. ASV delegāts Dors ar gandarījumu vērtēja bēgļu morālo stāju un priecājās, ka nometņu šausmīgie apstākļi nav mazinājuši cilvēku darba gribu, kas visām valstīm pienācīgi jānovērtē.

DP un bēgļu apgādes jautājumā IRO nevar konkrētizēt daudz pārrunāto jautājumu par datuma noteikšanu, pēc kura jaunie bēgļi vairs nevarēs saņemt IRO aprūpi. Šo datumu nenoteica arī šoreiz. Ienākušas gandrīz 6000 pārsūdzības par DP statusa nepiešķiršanu. Baltiešu pārsūdzības pa lielākai daļai izšķirtas labvēlīgi. Pēc plašām pārrunām ģenerālpadome atzina IRO vadības līdzšinējo rīcību par pareizu, uzsverot, ka nākotnē gan nepieciešami ievērot lielāku liberālismu pret tiem, kas līdz IRO aprūpi un tiklīdz būs iespējams, šajā ziņā jāatceļ visi ierobežojumi.

IRO izpildu komitejas nākamā sesija notiks 7. decembrī Romā. Tur atkal pārrunās daudzus jautājumus, kas skar mūsu pašreizējo stāvokli un nākotnes gaitas.

KĀ CENŠAS TAPT GUDRAS GALVAS

KAUT KAS PAR HAMBURGAS LATVIEŠU STUDENTIEM

Kas tie ir, kam zem kājām kapi, acu priekšā cietums un paši dzīvo zvēru dārzā? — Tie nav nekādi briesmoņi, bet Hamburgas universitātes ārzemnieku studenti. Jo, lūk, viņu nometni sauc par „Zoo", tā atrodas senās kapsētas vietā un tai pretī paceļas augsti cietuma mūri. Taču pati nometne nav neko sliktāka (ne arī labāka) par to, kādas vispār nometnes mēdz būt. Tai ir pat savs diezgan bagāts koku zaļums vasarā, sava olimpiskā kolonna no Berlīnes olimpiādas laikiem, savas atmiņas par to, kā nesen vēl šī nometne bija pirmais lielākais kāpslis Baltijas universitātes vēsturē. Bet lai paliek vēsture! Soreiz par „Zoo" tagadējiem iemītniekiem, šaurāk — par to akadēmisko daļu, īsteni — par tās latviešu kopu.

Ziemas sēmestra sākums — pirmajā novembrī — ir licis atkal sarasties tiem, kas brīvlaikā kur pazuduši, un skaits ir atkal pilns: apmēram no simta. Ja daži aizgājuši, ir jaunas sejas vietā. Atnācēji pa lielākai daļai nes zem papēžiem Pinebergas smiltis — viņi nāk no Baltijas universitātes. Aizgājējiem ir dažādi ceļi prātā. Nereti tos aizrāvusi tālāka vai tuvāka aizjūras zeme. Bet nereti viņu aiziešanai ir tas vienkāršais un tomēr nozīmīgais iemesls, kādam īsti allaž vajadzētu būt, ja students aiziet no universitātes: viņš to ir beidzis. Īsajā laikā, kamēr latvieši studē Hamburgas universitātē (kopš 1945. 46. g. ziemas), to, valsts eksāmenus izturot, beiguši 20, bet ar doktora grādu — 2. Tas ir skaitlis, kāds diez vai būs latviešiem kādā citā universitātē. Zinātgi, ka, atskaitot vienu no doktoriem — dabas zinātnieku, visi beidzēji ir vai nu ārsti, vai zobārsti.

Medicīnas studentu arī šinī sēmestrī turas visvairāk. Nākotnes slimnieki, neskumstiet! Ārsti būs. Jau tagad viņi cītīgi izmēģina roku pa brīvlaikiem obligātajā praksē. Sevišķi iecienīta šajā ziņā ir Libekas latviešu slimnīca. Nodaļu ārstiem vizītēs nereti staigā pakaļ vesela studentu svīta. Kā nu ne, praktikanti nāk kādreiz ne vien no tuvējās Hamburgas, bet pat no tik tālas vietas kā Minstera. Vai šai pievilcībai nebūs jāizbeidzas sakarā ar tagadējiem ierobežojumiem Latviešu slimnīcai — to redzēsim.

Sava tiesa latviešu Hamburgā arī citās fakultātēs: pulciņš dabas zinātnieku, tāpat ķīmiķu un farmaceitu, daži juristi un tautsaimnieki, daži filologi. Bez tam ir divas mākslas akadēmijas audzēknes. Ak jā, tie ķīmiķi! Viņi dod katram padomu labāk turēt acis no Hamburgas universitātes tālāk. To pieredze nav prieciga: ārkārtīgi maz vietu laboratorijās. Daudzi gaida sēmestri pēc sēmestra, iet uz vienu konkursu grūtāku par otru, bet kā nelīdz, tā nelīdz.

Darbs rit. Apkārt sit lielās pilsētas pulss: ielās virmo laudis un auto, resni un raibi sludinājumu stabi daudzina simfoniskos koncertus, dziedoņu viesošanos un teātrus, vakaros niub krāsainas ugunis slavenajā San Pauli. Bet nav valas daudz tur mest acis studentiem, kas soli pa solim spiežas cilvēka prāta pētījumu ejās, asinādami domas, lai tās līdzīgi vissmalkākajai adatai iesniegtos līdz pat netverami niecīgā atoma nepielūdzami varenajai likumībai, kas liek domai sacensties ar zvaigznes staru un steigties tam gaļām, tālajās gaismas gadu distancēs, kas pētī cilvēku dzīves likumus un valodu veidojumus, kuros tveras viņu laiku atziņas un vārdu mākslas... Vai šeit gūtā gudriba reiz balstīs Kanādas mežniekus, Austrāli as cukurniedru griezēju vai Amerikas jaunbagātnieku? — Varbūt, savu laiku katru no tiem, līdz viņi — tā ceram — reiz satiksies atkal visi vienuviet, savas pasu zemes nākotnes zinātnieki. Ka šai zemei tālu vadāties diezgan tak ir skaidrs. Tāpēc — [illegible] gadu jaunam sēmestrim, kauj [illegible] tiem gļēvulīgiem [illegible] pieturam [illegible] stūrēt!

Dzintars Freimanis

MIRIS SŪTNIS VILIS ŠŪMANIS

Šveicē 61. g. vecumā miris ilggadīgs Latvijas ārlietu ministrijas darbinieks, bij. sūtnis Vilis Šūmanis.

Aizgājējs bija viens no tiem Latvijas diplomātiem, kas savu darbību diplomātiskā laukā sāka nelaikā Zigfrīda Meierovica vadībā. Pēc Latvijas atbrīvošanas cīņām, kuru aktīvs dalībnieks bija arī Šūmanis, viņš 1920. g. iestājās ārlietu ministrijā, kur vadīja politisko departamentu, pēc tam bija sūtnis Romā, Parīzē, Helsinkos un Tallinā, vairākkārt vadīdams arī Latvijas delegāciju Tautu savienības kopsapulcēs. Pēc Latvijas okupācijas, Šūmanis devās uz Šveici.

Ar viņa nāvi aizsaulē aizgājis pieredzes bagāts, erudīts vīrs un to darbinieku rindās, kas no agrākajiem Latvijas diplomātiski politiskajiem darbiniekiem atrodas brīvajā pasaulē, cirsts jauns, neaizstājams robs.

Publicēti dokumenti par Baltijas valstu aneksiju

Vašingtonā ASV ārlietu ministrija publicējusi vienpadsmito sējumu ar dokumentiem par Nirnbergas prāvu. Tas ir pēdējais šo publikāciju serijā. Dokumentu vidū atrodas arī bijušā Vācijas ārlietu ministrijas juridiskās nodaļas vadītāja, sūtņa Gausa, zemzvēresta nodotā liecība par Ribentropa sarunām ar Molotovu, kuru rezultātā, kā zināms, Berlīne parakstīja neuzbrukšanas un savstarpējās draudzības līgumu ar Maskavu. Nirnbergas prāvas laikā Gauss bija pirmais vācietis, kas liecināja par Vācijas un Padomju Savienības slepeno vienošanos. Toreiz padomju prokurors ģenerālis Rudenko mēģināja aizkavēt Gausa liecību, bet, rietumu sabiedroto pārstāvjiem to aizstāvot, tā tomēr tika nodota. Nule publicētajā sējumā Gauss liecina, ka vienošanās Ribentropa un Molotova starpā notika ļoti īsā laikā. Vienā dienā un naktī līgums bija gatavs. Tam tika pievienotas slepenas klauzulas par Polijas sadalīšanu un Baltijas valstu aneksiju. Gauss pats personīgi piedalījies visās sarunās. A. B.

Ziemeļos nolemts likvidēt visas DP slimnīcas un sanatorijas

ANGĻU IESTĀŽU PATEICĪBA PAR ZIEDOJUMU BERLĪNIEŠIEM

Šlezvigas-Holšteinas un Hamburgas apg. latviešu nometņu komandanti 28. oktobrī pulcējās Alt-Erfrādes lauksaimniecības skolā, kur apgabala pārstāvis S. Jaundzems, nozaru vaditāji un paši komandanti pārrunāja labklājības, darba, izglītības, kultūras, izceļošanas un citus jautājumus. — Sakarā ar jauno pārtikas devu skalu norādīts, ka DP nevar produktu iegādei saņemt vācu kartītes, bet varētu būt runa par iegādes atļaujas pieškiršanu visai nometnei, lai tā varētu pārtiku iegādāties tajā veikalā, kur preces augstvērtīgākas. Beidzot visās trijās rietumu zonās dzīvojošie DP saņems vienādas devas. — Turpinās nometņu likvidēšana un pārcelšana. Šai sakarā neapskaužamā stāvoklī nonākušas darba un sardžu vienības iestājušos latviešu ģimenes Libekā, jo tās pārceļ uz izdemolētām barakām Artilerijas kazarmās. Tas Libekā radījis jaunu satraukumu. — Trūkumā nonākušie tautieši bieži griežas pie apgabala komitejas pēc pabalsta. Uz lūgumu, lai šādus pabalstus piešķirtu IRO, saņemta noraidītāja atbilde ar norādījumu, ka izmantojami nometņu labklājības.

Angļu iestādes izteikušas pateicību visām nometnēm, kas ziedojušas vienas dienas pārtikas devu Berlīnei. Šo cēlo žestu paziņos arī Berlīnes vāciešiem. Ja Berlīnē vēl atrastos baltieši, tad lūgts paziņot to adreses (nometnes tur vairs nepastāv), lai rūpētos par viņu pārvešanu uz angļu zonu. — Veselības stāvoklis uzlabojies un tbc slimnieku skaits samazinājies. Toties problēmatiska pēc kāda laika kļūs latviešu ārstešanās pie savas tautības ārstiem, jo nolemts likvidēt visas DP slimnīcas un sanatorijas. Apg. veselības nozares vadītājs Dr. Pakelns ierosināja dibināt ārstniecības fondu, kas galvenokārt būtu domāts penicilīna iegādei.

Lai gan valūtas reforma nelabvēlīgi ietekmējusi nodarbinātību, tomēr 60% no apgabala tautiešiem vēl ir strādātāji. Darba un sardžu vienībās iestājušies tuvu pie 1500 vīru. Vēl arvien labas izredzes jūrniekiem, tādēļ tiem steidzami jāreģistrējas. Liela nozīme praktiskajām skolām. Alt-Erfrādes lauksaimn. skolā 1. novembrī sākas jauns kurss traktoristiem, dārzkopjiem un sīko mājkustoņu audzētājiem. Labas izredzes, sakarā ar ASV akciju, var pavērties tiem alterfrādiešiem, kas nodevušies sudrablapsu audzēšanai.

Nometņu dzīve

MINCHENES un Nirnbergas radiofons 18. novembrī no pl. 18,30—19 pārraidīs speciālu programmu Latvijas proklamēšanas 30 g. atceres gadījumā. Programmā būs referējums un mākslinieku priekšnesumi. BALK pūlas, lai raidījumus sāktu jau pl. 18.15.

ORGANIZĀCIJA „Europahilfen" ziedojusi Zviedrijas latviešu palīdzības komitejai 7000 zviedru kronu latviešu bērnu atbalstam Vācijā. Nometnes savu trūcīgo bērnu sarakstus piesūtīs Latviešu palīdzības fonda valdei Detmoldā.

IGAUNIJAS bij. izglītības ministrs un bij. valsts prezidenta brālis prof. V. Pelss ar ģimeni no Geislingenes dodas uz Zviedriju, kur turpinās studēt savas kaites atbrīvošanās labā.

VĒSTULES REDAKCIJAI

O. Seisums, Alt Erfrādē

KLAUVĒJIET ARĪ PAŠI

Pirms mēneša, lasot amerikāņu „Farm Journal", manu uzmanību pievērsa ASV kažokzvēru audzētāju žēlošanās par darba roku trūkumu šinī nozarē. Tie nevarot reālizēt valdības prasību paplašināt audzētavas, lai ik gadu valstij nebūtu jāizdod 200 milj. dolaru par ievestām zvērādām.

Vācijā atrodas daži latviešu kažokzvēru audzētāji un arī Alt-Erfrades lauksaimniecības skolā pamatzināšanas un pieredzi gūst jaunu kažokzvēru audzētāju saime. Lai rastu iecelošanas un darba iespēju ieinteresētām personām, ASV kažokzvēru audzētāju biedrībai un dažām lielākām audzētavām iesūtīju vairākus iesniegumus. — Rezultāti iepriecina! Nupat saņēmu plašāku darba piedāvājumu no pasaulē lielākās audzētavas. Šinī audzētavā nodarbina vairāk kā 200 cilvēku. Īpašnieks ieinteresēts darbā saistīt vēl vairāk. Ir dzīvokļu iespējas un viņš darbā grib pieņemt 6 ģimenes un apmēram tikpat daudz vieninieku, vecumā no 20—40 gadiem. Ir ieinteresēts, lai tie ierastos februāra beigās. Audzētavas īpašnieks un lielāko tiesu visi darbinieki pēc izcelšanās esot vāciešu no Meklenburgas un Pomeranijas un runājot kā angliski, tā vāciski.

Šis ir pirmais piedāvājums, bet domāju, ka tas nebūs vienīgais. Klauvējiet paši, tā saka Uao Karusi, jo kurš gan cits mums durvis atvērs.

Nekārtības Štutg

KĀRTĪBAS ATJAUNOŠANAI

Amerikāņu militārā un joslas po- cija ar tankiem, vācu policijas jāt- ki, asaru gāze un septiņas stun- as laika bija vajadzīgas, lai lik- ētu demonstrantu nekārtības, kas ēlās Štutgartē pagājušo ceturt- ien, piedaloties ap 8000 personām. sti veikalu logi, daudzi ievaino- i un apcietinātie bija šo notikumu ulminācijas punkts, bez tam — militārās valdī- s rīkojums par izejas aizliegumu ēlgtermiņa laikā no pl. 21 līdz

Nekārtības izcēlās pēc kādas arod- ības organizētas vētrainas pro- sta sapulces, kurā piedalījās ap 000 cilvēku. Sapulce notika divu ndu ilga protesta streika laikā. ēc tās un sapulce bija domāta pro- sta pret dzīves dārdzību, pie um runātāji asi uzbruka apvieno- ās joslas saimniecības direktora ardam saimniecības politikai un ī militārās valdības nostājai.

Pēc sapulces ap 8000 demonstrān- u pa lielākai daļai jaunieši, no sa- ības vietas Kārļa laukumā devās priekšu pa Kēniga ielu, sākot ī veikalu skatlogus. Logus iz- ī vairākiem tekstilpreču veika- em, kā arī polu un žīdu pārvaldī- am luksa preču veikaliem. Pie lo- ēm pierīkotos aizsargrežģus pūlis ēķēk norāva vai sadauzīja.

Pēc „Abendzeitung" attēlojuma, demonstrantiem pretim stājās vācu ēnieku policija un amerikāņu mi- ārā policija, izlietojot arī šādos ādījumos ierasto līdzekli — asaru ēli. Demonstrantiem pretojoties, iz- ēc nikni kautiņi, kuros par cī- as līdzekļiem lietoja pudeles un ēmņus. Tracī pat iejaucās arī ņusdzēsēji, un tikai tad policijai āmās atgūt situācijas kontroli.

Vēlā vakarā pilsētā vairākās vietās ēkal izcēlās nekārtības, tā kā atkal ja jāiejaucas amerikāņu un vācu policijai. Stacijas laukumā ieradās ēmagie amerikāņu tanki, un vairā- ās pilsētas rajonus uz laiku ēkprostoja, apsargājot motorizētām ēm jātnieku policijas patruļām. Ti- ai ap pl. 11 vakarā motorizētās amerikāņu policijas vienības atsau- ās, jo miers bija galīgi atjaunots.

Starp citu, izklīdināja arī kādu demonstrantu — jauniešu grupu, as nesa transparentu ar tekstu: „Policija ir kapitālistu rīks. Mēs pra- ām Vācijas sociālistisko vienību!" Pēc Štutgartes policijas prezidenta ēpera domām, demonstrācijas sa- šojuši neorganizēti jaunieši. Sa- ņemju laikā ievainoti un slimnī- i novesti divi amerikāņu un divi ācu policisti, ievainoti 12 un ceķēti ap 50 demonstrantu.

„New York Herald Tribune" atzīmē, ka nekārtības Štutgartē bijis ārmais gadījums kopš kara beigām, ur vācieši uzbrukuši amerikāņu ka- niniem. Pēc laikraksta attēlojuma, o 100 vācu policisti pirmie mēģinā- ši aizkavēt demonstrantus, kas pēc apulces beigām sāka sviest akme- ņus logos. Bet kad pūlis policistiem ēbrukā ar rungām un akmeņiem, ēdzos ieradās amerikāņu militārā policija, kas bija dežūrējusi mītiņa ēkona tuvumā. Pūlis amerikāņus sa- ēma ar lamu vārdiem, akmeņu un ņdeļu krusu. Tā kā vienība bija par ēmu, lai nemierniekus savaldītu, tā

Asa reakcija uz

(Turpinājums no 1. lpp.)

Darvis uz tālākām sarunām vēl ne- ot aizcirstas, ja vien rietumvalstis ēmēs pieprasīt to, ka jautā- ums jāvēršķir UN ietvaros. Pēc Reu- a ziņām no Maskavas, turienes ēņēmēja varjetē programmas popu- ārākais grāvējs tagad esot kāda ēlitiska dziesmiņa ar nosaukumu „Nems nav bail!"

Arī rietumu preses reakcija ir asa. Kā franču preses, kā ziņo AP, at- ēc, ka Staļina intervija pēc būtības ēmēnojies kara pieteikumam. Gene- ālim De Golam tuvu stāvošā „L'Au- e" izsakās, ka Staļins praktiski ēt demokratijām pieteicis karu. Šveicarija esot Staļina mēģinājumu ēmēnoties, bet tās nostāja esot tik ēcīga, ka neatstājot nekādu ietek- ēs. „New York Herald Tribune" ēsta, ka apgalvojumi, ka rietumi ēdot uz karu, esot jo groteskāki ēc, ka tie nākot no vīra, ēs vienmēr izcēlis konflikta ēdzēgamību, „kamēr vien pastāvēs ēnālisms". „New York Times" jau- vai Staļina paskaidrojumi neesot ēdala no jaunas, kombinētas ēdzgandas ofensīvas.

Angļu liberālais „Manchester Gu- ian" izceļ, ka pēdējā Staļina in- ēvija atšķiroties ar to, ka tā ne- ēgot nekādu iespēju izlīdzināju- ēm starp komūnismu un pārējām ēloģijām. Pēc „Daily Herald" un „Reynolds Chronicle" domām, austrumu ēs rietumu strīdīgo jautājumu atri- ēšana tagad apgrūtināta vēl vai-

...i dokumenti par ...valstu aneksiju

...ā ASV ārlietu minis... ...ējusi vienpadsmito sē... ...okumentiem par Nirn... ...vu. Tas ir pēdējais šo... serijā. Dokumentu ...as arī bijušā Vācijas ...nistrijas juridiskās no... ...āja, sūtņa Gausa, zem ...dotā liecība par Riben... ...ām ar Molotovu, kuru ...kā zināms, Berlīne pa... ...euzbrukšanas un sav... ...draudzības līgumu ar Nirnbergas prāvas lai... bija pirmais vācietis, ...āja par Vācijas un ...avienības slepeno vie... ...oreiz padomju proku... ...ālis Rudenko mēģināja ...ausa liecību, bet, rietu... ...oto pārstāvjiem to aiz... ...omēr tika nodota. Nule ...sējumā Gauss liecina, ...nās Ribentropa un Mo... ...pā notika ļoti īsā laikā. ...ā un naktī līgums bija ...n tika pievienotas sle... ...zulas par Polijas sada... Baltijas valstu anek... ...pats personīgi pieda... sarunās. A. B.

...ēt visas DP ...orijas

...UMU BERLĪNIEŠIEM

...kņi saņem 2800 kal. die... ...u darbu veic arī Flens... ...ola, kurā var iestāties ...no amerikāņu zonas, ...sāksies janvārī. Līdz Flensburgas jūrskolas ...atraduši darbu uz ku... ...m 24 kā klāja virsnieki, ...britu iestāžu jauno iz... ...iku smagi cietušas lat... ...ijas. Turpmāk apgabalā ...ģimnazijas ar internā... ...latviešiem un lietuvie... ...kārtība ievērojami sa... ...ējās izglītības ieguvēju ...pazīmes rāda, ka ne... ...tskolu stāvoklis, jo Kilē ...autskolas skolotāji. To... ...ārzos angļu iestādes so... ...nātāju skaitu palielināt. ...os Pinebergas baltiešu ...tagad ieinteresējušies Ar 1. novembri visiem ...m solīts izmaksāt kaba... ...M 20 nedēļā. ...dzīvē viscaur vērojams ...nevar izskaidrot tikai ...ūkumu. Parādībai pie... ...ška uzmanība; jo cītāli ...gariga proletarizēšanas, ...gas Holšteinas apgabala ...stīm izcēlojusi lau 40% visām citām tautā at... ...atkal Wartw... ...s pārstāvis paskaidroja, ...tmet cerības, ka uz Ka... ...doties kopā ar ģimenēm ...nedrīkstētu but par ...šanai, jo ģimenes varot ...vēlāk.

mūsu centrālo iestāžu vienas puses sanāksmei LCK pārmetami par nekārtošanu no vietas ...metņu komandanti sū... ...u par LCP lēmuma iz... ...ala komitejas. S

VĒSTULES REDAKCIJAI

...s, Alt Erfradē

...ĒJIET ARĪ PAŠI

...neša, lasot amerikāņu ...nal", manu uzmanību ...V kažokzvēru audzētāju ...r darba roku trūkumu. Tie nevarot reāli ...u paplašināt audzēta... ...gadu valstij nebūtu ...ilj. dolaru par ievestām

...odas daži latviešu ka... ...dzētāji un arī Alt-Erf... ...aimniecības skolā pa... ...s un pieredzi gūst ...ru audzētāju saime. Lai ...anas un darba iespēju ...personām, ASV ka... ...dzētāju biedrībai un da... ...m audzētavām iestā... ...niegumus. — Rezultāti ...Nupat saņēmu plašāku ...vājumu no pasaule Pe... ...tavas. Šīnī audzētavā ...vairāk kā 200 cilvēku ...interesēts darbā saistī... Ir dzīvokļu iespējas un ...grib pieņemt 6 ģimenes ...tikpat daudz vienlie... ...no 20—40 gadiem. Ir ...lai tie ierastos februā... ...dzētavas īpašnieks un ...visi darbinieki pēc iz... ...vācieši no Mēmeles... ...eranijas un runājot kā ...vāciski. ...mais piedāvājums, bet ...tas nebūs vienīgais, ...paši, kā saka Ugo Ipp... ...an cits mums durvis at...

Nekārtības un tračī Štutgartē

KĀRTĪBAS ATJAUNOŠANAI PALĪGĀ JĀSAUC TANKI

Amerikāņu militārā un joslas policija ar tankiem, vācu policijas jātnieki, asaru gāze un septiņas stundas laika bija vajadzīgas, lai likvidētu demonstrantu nekārtības, kas izcēlās Štutgartē pagājušo ceturtdien, piedaloties ap 8000 personām. Izsisti veikalu logi, daudzi ievainotie un apcietinātie bija šo notikumu rezultāts, bez tam — militārās valdības rīkojums par izejas aizliegumu Štutgartiešiem laikā no pl. 21 līdz 4 rītā.

Nekārtības izcēlās pēc kādas arodbiedrību organizētas vētrainas protesta sapulces, kurā piedalījās ap 40.000 cilvēku. Sapulce notika divu stundu ilga protesta streika laikā. Streiks un sapulce bija domāta protestam pret dzīves dārdzību, pie kam runātāji asi uzbruka apvienotās joslas saimniecības direktora Erharda saimniecības politikai un arī militārās valdības nostājai.

Pēc sapulces ap 8000 demonstrantu, pa lielākai daļai jauniešiem, no sapulces vietas Kārļa laukumā devās uz priekšu pa Kēniga ielu, sākot dauzīt veikalu skatlogus. Logus izsita vairākiem tekstilpreču veikaliem, kā arī polu un žīdu pārvaldītiem luksa preču veikaliem. Pie logiem pierīkotos aizsargrežģus pūlis iepriekš norāva vai sadauzīja.

Pēc „Abendzeitung" attēlojuma, demonstrantiem pretim stājās vācu jātnieku policija un amerikāņu militārā policija, izlietojot arī šādos gadījumos ierasto līdzekli — asaru gāzi. Demonstrantiem pretojoties, izcēlās nikni kautiņi, kuros par cīņas līdzekļiem lietoja pudeles un akmeņus. Tracī pat iejaucās arī ugunsdzēsēji, un tikai tad policijai izdevās atgūt situācijas kontroli.

Vēlā vakarā pilsētā vairākās vietās atkal izcēlās nekārtības, tā kā atkal bija jāiejaucas amerikāņu un vācu policijai. Stacijas laukumā ieradās smagie amerikāņu tanki, un vairākus pilsētas rajonus uz laiku nosprostoja, apsargājot motorizētām un jātnieku policijas patruļām. Tikai ap pl. 11 vakarā motorizētās amerikāņu policijas vienības atsauca, jo miers bija galīgi atjaunots.

Starp citu, izklīdināja arī kādu demonstrantu — jauniešu grupu, kas nesa transparentu ar tekstu: „Policija ir kapitālistu rīks. Mēs prasām Vācijas sociālistisko vienību!" Pēc Štutgartes policijas prezidenta Supera domām, demonstrācijas sarīkojuši neorganizēti jaunieši. Sadursmju laikā ievainoti un slimnīcā novesti divi amerikāņu un divi vācu policisti, ievainoti 12 un arestēti ap 50 demonstrantu.

„New York Herald Tribune" atzīmē, ka nekārtības Štutgartē bijušas pirmais gadījums kopš kara beigām, kur vācieši uzbrukuši amerikāņu karaviriem. Pēc laikraksta attēlojuma, ap 100 vācu policisti pirmie mēģinājuši aizkavēt demonstrantus, kas pēc sapulces beigām sāka sviest akmeņus logos. Bet kad pūlis policistiem uzbruka ar rungām un akmeņiem, palīgos ieradās amerikāņu militārā policija, kas bija dežūrējusi mītiņa rajona tuvumā. Pūlis amerikāņus sanēma ar lamu vārdiem, akmeņu un pudeļu krusu. Tā kā vienība bija pārāk maza, lai nemierniekus savaldītu, tā atkāpās un devās pēc pastiprinājumiem. Militārai policijai bija pavēle nešaut, izņemot pašaizsardzības nolūkā. Arī pēc pastiprinājumu saņemšanas militārā policija nespēja nekārtības izlabot un pūli izklīdināt. Tad palīgā aicināja zonas policiju — „konstebļus"; tie ieradās triju vadu sastāvā, ar 12 tankiem un kavalerijas vienību. Tikai tad izdevās ielas iztīrīt no demonstrantiem. Pēc „New York Herald Tribune" ziņām, policija asaru gāzi darbā laidusi neesot. Neesot arī nevienu reizi izšauts. „Daily Mail" atzīmē, ka vācu policija uzspraudusi šautenēm durklus un lietojusi asaru gāzi.

Pēc nekārtībām amerikāņu militārā valdība izdeva visam pilsētas rajonam izejas aizliegumu, kas stājās spēkā nekavējoties un līdz turpmākam rīkojumam. Virtembergas-Bādenes ministru prez. Maiers tūlīt telegrafiski lūdza ģenerāli Klēju atcelt šo aizliegumu. Izmeklēšanā esot pierādījies, ka demonstrācijas nav iepriekš un launprātīgi gatavotas; ka bez tam Maiers arī solās garantēt miera un kārtības uzturēšanu Štutgartē.

Arī Virtembergas-Bādenes arodbiedrības izteikušās pret Štutgartiešu kollektīvu sodīšanu ar izejas aizliegumu. Līdz pirmdienai ģenerālis Klejs tomēr rīkojumu vēl nebija atcēlis. Pēc amerikāņu garnizona priekšnieka Ivsa paskaidrojuma, demonstranti pēc sapulces būtu mierīgi izklīduši, ja tos nebūtu sakūdījušas pūļi sistēmatiski sadalītas grupas, par kurām esot grūti pateikt, vai tās bijušas komūnistu vai nacistu organizētas. Pilsētas lielvecākais Klets izteicās, ka ziņojumi par ceturtdienas notikumiem esot ļoti pārspīlēti, faktiski tikai esot „izsistas dažas logu rūtis".

AZ, St, NYHT, DM

Nolaupīšanas mēģinājums un slepkavība Vīnē

Pie Vīnes krievu sektora robežas svētdien atrada kāda amerikāņa līki. Noslepkavotais izrādījās par kādu Maršala plāna organizācijas ierēdni. Pēc liecinieku nostāstiem, viņš atradies savā automobilī krievu sektora robežu tuvumā, kad viņam uzbrukuši četri krievi, draudot ar šaušanai sagatavotām pistolēm un mēģinot viņu piespiest doties līdzi uz krievu sektoru. Kad amerikānis pretojies, uzbrucēji viņu apšaudījuši ar šautenu lādēm. Automobilī atradies arī kāda sieviete, kas vēlāk ieradusies slimnīcā ar lauztu roku. Viņa pazīstamas Berlinē.

Pēc ziņām, nonāvēto amerikāņu ierēdni Rosu krievi aizturējuši ārpus Vīnes un piespieduši iebraukt krievu sektorā, kur Ross mēģinājis bēgt, bet panākts un noslepkavots. Tur arī vēlāk atrasta mašīna un Rosa likis. Ziņas par sadursmes gaitu iegūtas no ievainotās Rosa sekretāres — jaunstrietes. Amerikāņu iestādes oficiālu ziņu ievadīs tikai pēc galīgas gadījuma noskaidrošanas.

BBC

Asa reakcija uz Staļina interviju

(Turpinājums no 1 lpp.)

Durvis uz tālākām sarunām vēl neesot aizcirstas, ja vien rietumvalstis atteiktos pieprasīt to, ka jautājums jāizšķir UN ietvaros. Pēc Reutera ziņām no Maskavas, turienes raidītāja varjetē programmas populārākais grāvējs tagad esot kāda patriotiska dziesmiņa ar nosaukumu „Mums nav bail!"

Arī rietumu preses reakcija ir asa. Dala franču preses, kā ziņo AP, atzīst, ka Staļina intervija pēc būtības līdzinoties kara pieteikumam Generālim De Golam tuvu stāvošā „L'Aurore" izsakās, ka Staļins praktiski esot demokratijām pieteicis karu. Intervija esot Staļina mēģinājums attaisnoties, bet tās nostāja esot tik nesolīda, ka neatstājot nekādu ietekmi. „New York Herald Tribune" raksta, ka apgalvojumi, ka rietumi gūšot uz karu, esot jo groteskāki tāpēc ka tie nākot no virāa, kas vienmēr izcēlis konflikta nebēgamību, „kamēr vien pastāvēs kapitālisms". „New York Times" jautā, vai Staļina paskaidrojumi neesot tikai dala no jaunas, kombinētas propagandas ofensīvas.

Anglu liberālais „Manchester Guardian" izceļ, ka pēdējā Staļina intervija atšķirotiesar to, ka tā neatstājot nekādu iespēju izlīdzinājumam starp komūnismu un pārējām ideoloģijām. Pēc „Daily Herald" un „News Chronicle" domām, austerums un rietumu stingrīgo jautājumu atrisināšana tagad apgrūtināta vēl vairāk. „Daily Mail" parego, ka Padomju Savienība tagad ar visiem līdzekļiem mēģinājot izspiest rietumvalstis no vien no Berlines, bet no visas Vācijas. „New Chronicle" Parizes korespondents Bartlets norāda, ka Staļina intervija UN aprindas pārsteigusi un likusi tām vilties. Staļina apvainojumi esot biedīgs piemērs tam, cik lielā mērā Maskavas vadoni zaudējuši kontaktu ar pārējo valstu politikiem.

Arī BBC oficiālajā komentārā izteica domu, ka maršala Staļina intervija laikam bijusi domāta „iekšējam patēriņam", bet pat daudziem komūnistiem būšot grūti noticēt Staļina apgalvojumiem. Pēc visu pēdējo politisko notikumu pakāpeniskas analizes komentātors secināja, ka sarunās ar Padomju Savienību var dibināties tikai uz spēku līdzsvara, pie tam pastāvīga spēku līdzsvara radīšanu.

Par spīti pesimistiskajiem stāvokļa vērtējumiem, dažās politiku aprindās rietumos vēl sagaida jaunus Trigves Li vai citus mēģinājumus ievadīt kādas kompromisa sarunas. Ārlietu ministrs Bevins Londonā pagājušajā nedēļā deklarēja: „Es nepiederu pie tiem, kas domā, ka karš ir neizbēgams." Pēc Bevina vērtējuma, stāvoklis pirms pusotra gada izskatīties „daudz launāks nekā šobrīd, par spīti visam tagadējam uztraukumam".

BBC, NZ, NYHT, DM

DAŽOS VĀRDOS

Pēc Drošības padomes katēgoriska pieprasījuma Izraēla beidzot devusi rīkojumu savam karaspēkam pārtraukt uguni. Galilejā žīdi salauzuši arabu pretestību un tagad pilnīgi pārvalda visu šo apgabalu. Gazas apkārtnē arabu armijas ielenktas.

Valdības krize Grieķijā pagaidām novērsta. Liberālās partijas opozicijas vadītājs Veniseloss savas prasības solījies atlikt līdz tam laikam, kamēr no Parīzes atgriezīsies ārlietu ministrs Caldariss.

50 albāņu komūnisti pārbēguši Dienvidslavijā, presei paskaidrodami, ka viņiem draudējusi apcietināšana par Tito atbalstīšanu. Komūnisti „pieprasījuši" partijas tīrīšanu, lai atbrīvotos no trockistiem un oportūnistiem.

Streiks Somijā no Helsinkiem pārsviedies uz Turku ostu. Darbus pārtraukuši doku strādnieki. Joprojām streiko arī apmēram viena ceturtā daļa Helsinku porcelāna fabrikas strādnieku.

Atkal prasa grozīt DP iecelošanas likumu

Sagaidot pirmo DP transportu, kas ierodas ASV pēc jaunā DP iecelošanas likuma pieņemšanas, „New York Times" ievadrakstā izsaka gandarījumu, ka gandrīz visi pirmie braucēji ierodas kopā ar ģimenēm, jo ģimeņu šķiršana līdz šim bijusi sāpīgākā parādība DP izvietošanā.

Bet tai pašā laikā, pēc laikraksta domām, esot sāpīgi, ka likums, kas atļauj šiem cilvēkiem iecelot ASV, esot „kauns Amerikai; tādu vīru darbs, kas apzinīgi ignorējuši vairākuma noskaņojumu senātā un kongresā". Ļoti asi vērsdamies pret likuma autoru senātoru Reverkombu, laikraksts uzskaita trīs svarīgākos likumā ietvertās „diskriminācijas" pret tautas noskaņojumu un DP, proti, to, ka iecelot drīkst tikai tādi DP, kas atradušies rietumu joslās jau pirms 1945. g. 22. decembra, lai gan vairākums žīdu esot atbēguši tikai vēlāk, otrkārt, 30 proc. no vīzām esot paredzētas tikai lauksaimniekiem, un treškārt 40 proc. no vīzām esot paredzētas Baltijas valstu iedzīvotājiem kas, pēc laikraksta domām, esot visvairāk protestanti un samazinot iecelošanas iespējas citu konfesiju piederīgiem, kā katoliem, tā žīdiem.

„New York Times" prasa, lai kongress jaunajā sesijā šo likumu groza un aicina Virdžīnijas iedzīvotājus, kas ievēlējuši senātoru Reverkombu, vairs nebalsot par viņu jaunajās vēlēšanās.

NYT

Kārtējā konferencē Berlines raidītāju darbinieki pieprasīja ar streiku ja viņiem 25 proc. no algas neizmaksāt rietumu markās. Padomju [illegible] viņiem draudot, bez tam [illegible] ka darbinieki viņam vēl [illegible] pretējā gadījumā ar viņiem [illegible] citādi.

Protestējot pret Vācijas komūnistu partijas rusifikāciju, kāda Hanoveras komūnistu laikraksta abi līdzinieki nodeva angļu militārajai valdībai atmaskal laikraksta izdošanas atļauju. Viens no viņiem, Eduards Valls, ir komūnistijas biedrs kopš 1923. g. un piederēja pie ietekmīgākajiem Lejaszaksijas komūnistiem.

250.000. jauno Rūras kalnraci šajās dienās svinīgi ievadīja darbā. Nākamajā gadā paredzēts iesaistīt darbā raktuvēs vēl 100.000 strādnieku.

Pasaules arodbiedrību savienības sekretārs pēkšņi atgriezies Parīzē no Italijas, ko izskaidro ar angļu arodbiedrību piedraudējumu izstāties no savienības, ja šī komūnistiskā organizācija nepārtrauks darbību.

3 personas mirušas un ap 200 saindējušās ar fabriku dūmiem kādā amerikāņu rūpniecības nilsētā, kur zemās mākoņu segas dēļ kaitīgie dūmi novirzīti gaisa zemākajos slāņos.

„Tikai" 385.000 dolaru dienā tagad izmaksā gaisa tilts uz Berlīni pēc tam, kad ar četrmotorīgo „Skymaster" lidmašīnu izmantošanu līdzšinējo divmotorīgo vietā izdevumus izdevies samazināt par 8000 dolariem dienā.

Pēc militārā apvērsuma Perū, valsts prezidenta amatu uzņēmies ģenerālis Odrija, un arī jaunajā valdībā ir tikai virsnieki. Līdzšinējais prezidents Bustamante paziņojis, ka viņš atkāpies tikai draudu spiests. Revolūcionāri pazinojuši, ka „strādnieku šķiras aizstāvēšana" būšot jaunās valdības galvenais uzdevums.

17.000 pārtikas kartītes nozagtas Marktnedvicā. Kartītes apzīmētas ar skaitli 91 un ir nezīmogotas.

„Šī ir mana pēdējā cīņa," svētdien paskaidroja Maksis Šmēlings pēc desmitā raunda boksa cīņā ar pretinieku Fostu, kas veemeistaru pievārta pēc punktiem.

Pirmais vilciens uz gumijas riepām, kas drīzumā uzsāks satiksmi starp Parīzi un Strāsburgu, izdarījis pirmo braucienu.

Inflācija Rietumvācijā neesot gaidāma

Bažas par it kā Vācijā gaidāmu jaunu inflāciju esot neprātīgas, kādā saimniecības darbinieku sanāksmē paskaidroja Bavārijas pārtikas ministrs Šlegls. Īstenībā galvenais uzdevums esot atkal „nokert aizbēgušo saimniecības kontroli". Tāpat esot pilnīgi lieki iepirkt maizes rezerves, ko pēdējā laikā pasākusi dala iedzīvotāju. Bavārijai vēl esot pietiekami labības krājumi, kas nodrošina maizes sagādi līdz jaunās ražas izvērtēšanai.
nu tuvākā nākotnē.

Novembra pirmajā pusē sagaida vispārēju krizi tabakas tirgū, jo pēc jauno nodokļu pasludināšanas fabrikas vairs nedrīkst izlaist tabakas ražojumus ar vecajām bandrolēm, bet ar jaunajām — tikai no 8. novembra. Tirdzniecībā uzkrājušās rezerves patērētas jau oktobrī, kādēl apgādē paliks zināms robs, varbūt 14 dienas.

Novembra beigās katrs vācu saimniecības patērētājs, vecāks par 1 gadu, saņems 20 punktu tekstilpreču iegādei. Tāpat novembrim izsludināti pārtikas kartīšu kuponi, kas derīgi kā punkti apavu iegādei. Zivju un to izstrādājumu tirdzniecība joprojām paliks normēta, paskaidroja vācu saimniecības iestādes, un noteikumu pārkāpējus sodīs. AZ, NZ

Nobeļa prēmija piešķirta par DDP atklāšanu

Šī gada Nobeļa prēmiju medicīnā, kā jau zinojām, ieguvis Bāzeles zinātnieks Dr. Pauls Millers. Prēmija, kuras lielums šoreiz ir 44.000 dolaru, Milleram piešķirta par pazīstamā insektu ankarošanas līdzekļa DDP (dichlordifenistrichlormetana) atklāšanu. Medicīnas prēmijas pieškīrējs ir Stokholmas universitātes Karolīnas institūts.

Millera atklātais līdzeklis pēdējā kara laikā palīdzējis miljoniem sabiedroto karavīru un civīlistu. To plaši izlietoja britu un amerikāņu armija, aizkavējot izsituma tīfa un citu sērgu izplatīšanos. Piemēram, Neapolē 1943. g. decembrī aizkavēja draudošo izsitumu tīfa epidēmiju, dezinficējot apmēram 1.5 miljona civīlistu drānas ar DDP. Tāpat līdzeklis bijis sekmīgs cīņā pret malāriju, sevišķi Italijā, Grieķijā un Ēģiptē. DM

KĀ DZĪVO VIENKĀRŠA ĢIMENE VARŠAVĀ

Dāņu laikraksts „Nationaltidende" sniedz sava Varšavas korespondenta aprakstu par to, kā dzīvo vienkārša polu ģimene Varšavā. Korespondents apmeklējis amatnieku Gregoviču viņa dzīvoklī Varšavas priekšpilsētā. Vispirms žurnālists bijis nepatīkami pārsteigts, kad par spīti norunai, ka amatnieks rādīs dzīvokli tādu, kāds tas ir ikdienā, atradis divu istabu dzīvoklītī vismaz 14—15 cilvēku.

„Kāpēc jūs salūdzāt cieminus?" jautājis žurnālists.

„Cieminus?" brīnījies namatēvs. „Te nav neviena cieminā, izņemot jūs. Tie visi ir manas ģimenes locekļi, kas te dzīvo katru dienu. Tas ir mans vectēvs, tie mani vecākī, sievas krusttēvs, svainis un svaiņa bērni . . ."

Amatnieka sieva — divu istabu dzīvokļa saimniece, vēlāk pastāstījusi žurnālistam, ka esot grūti izsaimniekot ar tik daudz cilvēkiem divās istabās, bet citas iespējas neesot. Kaut arī pastāvot noteikumi par īres maksām, dzīvokļi Varšavā esot briesmīgi dārgi. Īres maksu ierobežojumi galvenām kārtām attiecoties uz dzīvokļiem, kas celti pirms kara, bet vēl tagad 80 proc. Varšavas namu esot drupās. Bet arī vecie dzīvokļi patiesībā iznākot dārgāki, it sevišķi ar papildmaksu par ūdeni. Gregoviču ģimenei par divām mazām istabiņām jāmaksā 20.000 zlotu mēnesī, bet nekvalificēta strādnieka alga nepārsniedzot 5000 zlotu mēnesī, tāpēc saprotams, ka vienā dzīvoklī jāapvienojas vairāku pelnītāju ģimenēm. Gregoviču ģimenē visi pelnītāji nodot savu pelņu saimniecei, kas vispirms izlieto naudu pārtikas iepirkšanai, bet no pārpalikuma lūko izlīdzēt ar apģērbu un zeķēm tam, kam vajadzība visspiedīgāka.

Veikalu logos skatoties, rodas iekme, ka Varšavā var dabūt visu, ko sirds vēlas. Bet, ja paraugās uz cenām, tad cilvēkam „rodas zosādiņa". Jo kas gan, piemēram, spēj samaksāt 300 zlotu par vienu apelsīnu? Tā ir strādnieka dienas alga. Ja Gregoviča meitai vajadzīgas jaunas kurpes, tad ģimenei jātaupa vairāk mēnešu, jo sieviešu kurpju cenas svārstās starp 15—20.000 zlotiem. Meita pati ir friziere un pelna 8000 zlotu mēnesī.

Oficiāli Polijā nekas nav racionēts. Oficiāli nevar arī runāt par „melno tirgu", jo fantastiskās cenas prasa atklāti. Valsts saņem savu tiesu no peļņas par „brīvo" tirdzniecību.

ANGLIJAS KARAĻA DARBDIENA

Anglijas karalis Džordžs VI lielāko tiesu uzturas Bekinghemas pilī, Londonā. Viņš ceļas pl. 7.30 un savam kalpo vam Džeramam, kas karala dienestā ir jau no tiem laikiem, kad viņš vēl bija Jorkas hercogs, dod norādījumus par uniformas izvēli un sagatavošanu. Tad viņš karaliskajās privātistabās pabrokasto, reizē izskatot arī daļu rīta avīžu. Kad pl. 10 karalis liek aicināt savu privātsekretāru sēru Elenu Leskellesu, viņš jau ir izlasījis visas vēstules, kas sūtītas viņam personīgi. Katru nedēļu pilī pienāk 600 gan karalim, gan karalienei adresētu vēstuļu. Tajās ir visdažādākie lūgumi un uzaicinājumi: vai karalim labpatiktos pieņemt grozu ar pulēm, vai karaliene būtu ar mieru atklāt bazāru un tml. Atbildes raksta privātsekretāri pēc karala vai karalienes norādījumiem. Neviena saņemtā vēstule nepaliek bez atbildes. Savu sudrabkāzu dienā karalpāris atvēra un izlasīja 2000 laimes vēlējumu telegrammas, izdarot to pa oficiālo braucienu un pieņemšanu starpbrīžiem.

Pl. 10 sērs Elens Leskelless ienes rakstus, kas attiecas uz valsts lietām un kuri karalim jāparaksta. Vēl pirms gada viņš visus valsts dokumentus parakstīja „Džordžs RI", t. i. karalis imperātors, bet kopš Indija un Pakistāna kluvušas patstāvīgas dominijas, viņš raksta vairs tikai Džordž R — karalis. Pēc vēstuļu parakstīšanas sekretārs ziņo par dienas notikumiem: ārlietām, iekšpolitiku, parlamenta darbu un iesniedz karalim valdības plānus. Ap pl. 11.30 visi rakstu darbi ir paveikti un karalis var pieņemt diplomātus, ministrus un ierēdnus. Premiērministrs pilī ierodas regulāri, lai ar karali pārrunātu kārtējās valsts lietas; šīs audiences parasti ilgst līdz pusdienām. Roti karalim ir izdevība pusdienot kopā ar ģimeni, jo lielāko tiesu pie viņa ir apmeklētāji, ar kuriem kopā jāietur maltīte. Arī pēcpusdiena ir aizņemta ar oficiālām un pusoficiālām audiencēm.

No pl. 17.30 līdz pl. 20 karalis atkal nodarbojas ar korespondenci un valsts lietām. Viņš pa starpām rūpējas arī par pils saimniecību un ar virtuves šefu Ronaldu Obriju pārrunā maltīšu sagatavošanu, bet ar galma meistaru sēru Pjeru Ledžu pārējās saimniecības lietas. Tikai vakarus karalis var veltīt ģimenei. Savu dzīvesbiedri viņš uzrunā „Elizabet", bet karaliene valdnieku sauc par Bertiju, vārdā, kas viņam palicis vēl no zēna gadiem. Vakaros viņi labprāt klausās radio, lasa vai ar princesi Margaretu spēlē kādu spēli. Šad tad ierodas arī princese Elizabete ar savu vīru Edinburgas hercogu, un tad spēle turpinās piecātā. Dažreiz karaliskā ģimene apmeklē arī teātri, kas lielāko tiesu notiek pēc princešu ieteikuma. Vakaros, kurus karalpāris pavada mājās, jau pl. 11 viņi dodas pie miera. Retās brīvās stundas Džordžs VI veltī savai vērtīgajai pastmarku kollekcijai, jo viņš ir kaisligs filatelists.

SIZ

Raibā pasaule

* Amerikāņu režisors Leo Mekkerijs iecerējis uzņemt filmu par Ādamu un Ievu, bet viņa nodomam vēl līdz šim stāv ceļā ievērojams šķērslis: abu cilvēces senču angļu valoda. Režisors jau kopš diviem gadiem apspriežas ar amerikāņu „Tikumības līgas" bargajiem cenzoriem, kuri bez žēlastības kā „neciešamu" noraida režisora ieteikto viņas lomā paredzēto Ingrida Bergmane, un filmu sabiedrība domā, ka viņai kā Ievai vislabāk piestāvētu jaunākās modes tērps. (AD)

* Zviedru psichiatrs Gunars Nordkrens apgalvo, ka mūzikas un hipnozes starpā esot cieša radniecība. Viņš pašreiz apceļo ASV, lai sastādītu īpašu orkestri un ar to savas teorijas nostiprināšanai izdarītu dažādus eksperimentus. Nordkrens nodomājis diriģēt orkestri, kura visi mūziki atrodas hipnotiskā miegā. (AZ)

* Singapurā ieradies Emils Hitlers no Čechoslovakijas, kas ari izskatot visai līdzīgs Adolfam Hitleram. Žurnālisti reportieri viņu gribējuši fotografēt. Hitlers apjucis atvairījies: „Es taču esmu žīds." (DSp)

* Kāds Albānijas valdības pārstāvis apmeklēja Maskavu. Viņam telefoniski piezvanīja ārlietu ministrs Molotovs un ielūdza apmeklēt „Sevīljas bārddzini". „Ļoti patīkos," atbildēja albānis, „bet es labāk skujos pats." (PRD)

„ES NEKUR NEBRAUKŠU"

ACULIECINIEKA STĀSTS PAR LIEPĀJAS PĒDĒJO DIENNAKTI

Pēc nesekmīgajiem mēģinājumiem no Kurzemes izkļūt uz Zviedriju, autors 7. maijā ierodas Liepājā un uzzina, ka 8. maijā pilsēta kapitulēs. Viņš dodas pie sava drauga, lai atlikušajās stundās mēģinātu rast vēl kādu izeju.

1945. gada naktī no 7. uz 8. maiju, kad nakts Liepājā bija tik melna kā pikšs, gājām pie zvejnieka. Mākoņi vēlās zemu virs namu jumtiem. Vējš pūta no austrumiem — taisni no Kurzemes uz Zviedriju. Kaut kas smags gūlās pār bumbu un granātu saārdīto pilsētu, kā vēstīdams jaunu, kā gribēdams slēpt visus tos, kam šai pēdējā naktī vēl ejamas slepenas gaitas.

Draugs veda mani pa šaurām un līkumotām ielām, bieži apstādamies un pieplakdams namu sienām, lai ieklausītos, vai neskan vienmērīgie, smagie žandarmu soļi.

Tālu pilsētas nomalē, pie nemeļa, kas šķita tik zems, it kā jumts augtu tieši zemē, mēs kavējāmies ilgāk nekā citur.

„Tuk — tuk, tuk, tuk — tuk!" draugs klaudzināja norunāto zīmi.

Ilgi neviens neatsaucās. Tad pēdīgi vecas sievietes balss, aizrūsējusi kā nelietota enģe, gribēja zināt, kas dauzās.

„Jānis no jūras. Lūdzu ielaidiet."

Labu brīdi aiz durvīm skanēja tikai neapmierināta murmināšana, bet atsevišķus vārdus nebija iespējams uztvert. Tad klaudzēja bultas, un durvis īdēdamas pavērās šaurā spraudziņā.

„Ko dauzaties nakts vidū un neliekat cilvēkam miera?!" ērcīgi murmināja vecene, kas priekšnama pustumsā šķita tik salīkusi un pelēka, kā saž ušu velēnu kaudzīte lauka malā.

„Būs jau labi, māt. Vai dēls mājās?"

Negaidīdams atbildi, draugs stūma mani pāri augstam slieksnim nākošajā telpā, kas bija tik pilna sīvas zivju smakas un vēl kādu izgarojumu, ka pirmajā brīdī aizrāvās elpa.

Kaut kur kaktā nedroši un it kā samiegojusies mirkšķinājās sīka spuldzīte, bet telpa tomēr arī mums, kas nācām no tumsas, šķita tik krēslaina, ka tikai pēc laiciņa samanīju vīru, kas sēdēja gultā aiz noberzta virtuves galda.

„Nu, šonakt jābrauc!" bez ievadiem teica mans draugs.

Zvejnieks lēni pārbīdīja pīpi no viena mutes kakta otrā, bet citādi nekādas dzīvības zīmes neizrādīja.

„Vai viss gatavs?" draugs atmetās uz sola šaipus galdam un māja, lai arī es apsēžos.

Tagad, kad biju tuvāk, redzēju, ka vīrs, pie kā esam atnākuši, ir itin jauns, tikai vējš un saule nobrūninājusi viņa seju un padarījuši to rievainu kā iezi.

„Vai viss gatavs? Vai varam šonakt braukt?" atbildi nesagaidījis, atkārtoja draugs. „Rīt pēcpusdienā Kurzeme kapitulēs. Visiem karaviriem jāpalīk uz vietas, kur viņi atrodas. Nevienu ieroči nedrīkst iznīcināt. Visiem jāgaida, kamēr ieradīsies krievi."

Zvejnieks joprojām neatbildēja, tikai lēni pārvietoja pīpi no viena mutes kakta otrā. Man sāka likties, ka viņš pustumsā smīnētu.

„Vai man apziņot draugus?"

Aiz mums kaut kas čaukstēja, it kā kāds ar grūtībām smagi elpotu. Pablenzu pār plecu un pamanīju, ka tā ir tā pati vecene, kas pirmīt mūs ielaida pa durvīm. Viņas seja slēpās gandrīz pilnīgi melnā ēnā, tikai acis — kodīgi asas un spožas — neatlaidīgi vēroja zvejnieku.

„Nē," lēni pīpi no mutes izņēmis, sacīja zvejnieks.

Mēs abi pārsteigumā atliecām muguras taisnas un klusējām. Tagad vairs nebija šaubu — zvejnieks savādi smīnēja.

„Nē!" viņš vēlreiz atkārtoja.

Šķita, ka draugs cīnās, lai atgūtu elpu. Tad viņš skaļi un nikni iesaucās:

„Mēs nejokojam! Šī ir pēdējā nakts!"

Zvejnieks salika abus elkoņus uz galda, tad lēni un apdomīgi atspieda zodu rokās.

„Es nekur nebraukšu. Nevajaga."

Vecenes elpa pustumsā aiz mums iečaukstējās skaļāk. Likās, ka viņa arī sakustētos.

„Kāpēc nevajaga? Vai esi jucis?"

„Nevajaga!" pašapmierināti atkārtoja zvejnieks. „Rīt Liepājā būs angļi!"

Klusums, kas sekoja šim paziņojumam, bija tik spīvs, ka istaba itin kā sīca.

„Ko?" pēc brīža izdvesa draugs. „Kas to teica?"

„Es zinu," atmeta zvejnieks un atgāzās gultā pusgulus. „Visi zina, ka rīt Liepājā būs angļi. Zviedri arī. Flote jau stāvot augšpus Liepājas un Ventspils. Es vairs nemukšu. Es neesmu traks."

Nezinu, kāpēc man šķita, ka klusajā istabā pēkšņi ar baigu spēku būtu nodunējis zvans. Kaut kas dunēja galvā tik spalgi un dobji, ka labu laiku nemaz nesamanīju, ko draugs runā ar zveinieku. Tikai pamazām it kā no tāles atkal apziņā ieskanējās vārdi un izsaucieni. — Šis nebija pirmais gadījums pēdējās sasprindzinātajās dienās, kad biju dzirdējis dīvaino apgalvojumu: „Kurzemi pasargās angļi!" Šis zvejnieks nebija pirmais, kas svētā pārliecībā pazinoja, ka nav nekur jābēg, jo — Kurzemē ieradīsies angļi! Visu Kurzemi bija pārņēmušas baumas, kuru izcelšanos neviens nespēja pārbaudīt. Visās malās sačukstējās par kara kuģiem, kas it kā atrodoties tepat aiz apvāršņa.

Drauga balss, kura teiktajiem vārdiem nebiju sekojis, pieņesi kluva skaļa kā kliedzienā. Pagriezos pret viņu tieši tai brīdī, kad viņš ar strauju kustību tvēra kabatā un nākošajā mirklī pacēla pistoli pāri galdam.

„Tu brauksi, idiot! Tu brauksi!" viņš draudīgi sacīja, raudzīdamies uz zveinieka puspiemiegtajām acīm.

Mirkli virs otrpus galdam satrūkās un viņa seja vaibsti sastinga. Tad augums atkal slinki atzvēlās gultā, sasprindzis vaibsti atslāba un zvejnieks mierīgi, kā jokodams, teica:

Velta Toma

RIETĀ

Mākoņu magones māj
Miegu zemes klajiem.
Delnas glāstienus klāj
Plakstiem pievērtajiem.

Esi tu zeme un es
Laimes aijāta vāri
Būšu kā padebess
Rieta ziedos tev pāri.

„Neniekojies, puis! Tas ierocis var spragt. Un no šaušanas tev nekāda labuma nebūs. Tikpat jau nevari bez manis nekur aizbraukt."

„Paklausies! Neesi taču stulbs! Saproti taču, ka neviens angļis te nevar gadīties. Tās ir baumas, ko, droši vien, palaiduši bolševiki, un blānprātīņi tās stāsta tālāk. Paskaties uz kartes un padomā drusciņ! Kā tad te Baltijas jūrā varētu gadīties angļu kara flote?! Un pat, ja tā te būtu, vai tad nezini, ka angļi un krievi ir sabiedrotie?!"

Draugs runāja vēl gari un plaši, arvien vairāk uztraukdamies un visu laiku vicinādams pistoli gar otra krūtīm, bet kad viņš apklusa, zveinieks sēdēja tāpat kā iepriekš, spītīgi un zaimīgi smīnēdams un klusi, bet noteikti atkārtoja:

„Es nekur nebēgšu. Rīt Liepājā būs angļi."

Mēs izmeimuroiām no zemās istabas apsveibuši, it kā būtu dabūjuši sitienu pa galvu. Vairāk jutu, nekā redzēju vecenes indīgo acu skatienu, kas pavadīja mūs vēl gabaliņu tumšajā ielā. Soļojām, kājām taustīdami ceļu, pa nelīdzeno bruģi un starp puskiegeļiem un gružiem tur, kur bumbu sagrautu namu drupas bija izplūdušas pāri ielai.

(Turpinājums sekos)

Leslijs Tabi

PĒC TREŠĀ PASAULES KARA

(Trīs paplukuša izskata vīri sēž uz kādas pilnīgi izpostītas lielpilsētas kādreizējās gulvenās ielas).

PIRMAIS: . . . un nepatikamākais bija tas, ka fronte gāja pārāk tuvu gar mūsu māju. Īsi pirms kara beigām dažiem zviedriem izdevās dziļi ielauzties mūsu gulamistabā, kamēr brazīlieši vannas istabā vēl sīvi pretojās.

OTRS (dusmīgi): Bet tagad man pietiek jūsu stāstu. Vai tad jūs protat runāt vienīgi par karu?

TREŠAIS: Varētu gandrīz domāt, ka viņš vienīgais pārdzīvojis treso pasaules karu. (Drusku apjucis:) Padomājiet beidzot, jūs taču neesat vienīgais, kas daudz smaga pārcietis.

OTRS (pirmajam): Arī pēc otrā pasaules kara viņi par to vien runāja visu laiku.

TREŠAIS: Paldies Dievam, ka vismaz mēs trīs pārdzīvojām šo elli. Jel iedomājieties to, trīs pārdzīvojušie — no vairāk nekā diviem miljardiem cilvēku! Mēs tiešām tik tikko esam tikuši caurī ar veselu ādu.

OTRS: Pēc manām domām, mums beidzot jāapsver, kā turpmāk saglabāt mieru. Nekad vairs pasaule nedrīkst iedegties liesmās!

TREŠAIS: Ļoti pareizi!

PIRMAIS: Starp citu, tā kā taisni runājam par liesmām (izvelk no kabatas sērkociņu kārbiņu), tas ir viss, kas palicis pāri — astoņi sērkociņi. Mūsu cigarešu apgāde nākamajiem divdesmit miljoniem gadu laimīgā kārtā nodrošināta. Veselas palikušas neskaitāmas cigarešu fabrikas, bet, diemžēl, neviena sērkociņu fabrika. Tās visas uzspridzinātas.

TREŠAIS: Vai vismaz Madride vēl deg?

OTRS: Un Ankara?

PIRMAIS: Jā, tās vēl deg.

OTRS: Paldies Dievam! Tad mēs tās varam izmantot sērkociņu vietā.

TREŠAIS: Mūžīgi nedegs arī tās! Nujorka bija izdegusi jau pēc diviem gadiem. Tātad mums katrā ziņā jāpārrunā sērkociņu problēma.

OTRS: Nu, es gan varētu iedomāties svarīgākas lietas. Kā tad, piemēram, ir ar territoriālajām prasībām?

PIRMAIS: Tur jums pilnīgi taisnība. Mums par to jāvienojas. (Trešajam:) Mēs jūs iecelam par konferences priekšsēdi.

TREŠAIS: Es grūto amatu pieņemu un svinīgi deklarēju, ka darīšu visu, kas manos spēkos, lai attaisnotu jūsu dāvāto uzticību.

PIRMAIS (pieceļas): Mani kungi! Trešais pasaules karš iznīcinājis visu zemi. Tikai mēs trīs esam ar uzvaru pārcietuši šo tautu slepkavošanu.

OTRS un TREŠAIS (kopīgi): Slava uzvarētājiem sabiedrotiem!

PIRMAIS (turpina): Uz mums, kas ar augstākās varas gādību esam izbēguši no neizmērojamas katastrofas, gulstas atbildības smagums. Mūsu pienākums ir katrā ziņā nodrošināt cilvēcei mieru un kārtību. (Otrajam un trešajam spēcīgi aplaudējot, atkal apsēžas).

TREŠAIS: Lūdzu jūs tagad pieteikt savas territoriālās prasības. (Pirmajam:) Kādus kontinentus jūs domājat aneksēt?

PIRMAIS: Dienvidu puslodi — Āfriku, Austrāliju un Dienvidameriku.

TREŠAIS: (otrajam) Un jūs?

OTRAIS: Eiropu un Āziju.

TREŠAIS: Tad jau man paliktu [illegible]

[illegible]

[illegible] Sīnijs septiņdesmit četri miljoni cilvēku dzīvoja Ziemeļamerikā, un tagad jūs gribat mums iestāstīt, ka tā jums par maz?

OTRS: Nu, tad manis pēc jūs varat dabūt arī vēl Grenlandi.

TREŠAIS: Tādus piedāvājumus jūs varat paturēt sev.

OTRS: Bet mani kungi! Mēs taču krīzi vēl nepaasināsim. (Trešajam:) Amerika ir tik liela un izredzēm bagāta zeme. To aizsarga divi okeāni. Es vienkārši nevaru atteikties no Eiropas. Tas ir stratēģiskais priekšlauks uzbrukumam pret Āziju, un manu robežu drošība man ir pirmajā vietā.

TREŠAIS (pirmajam): Kādēļ īsti jūs negribat man dot Dienvidameriku?

PIRMAIS: Es taču neesmu traks. Bez tam jūs nedrīkstat aizmirst, kādus ārkārtīgus upurus es esmu devis mūsu kopīgās uzvaras labā.

OTRS: Mani kungi! Mēs taču negribam nobriedināt jaunu karu?

TREŠAIS: Mani jūs nevarat iebaidīt. Jeb varbūt jūs domājat, ka man no jums bailes, tādēļ ka jums pieder beidzamā pistole pasaulē?

PIRMAIS: Lūdzu, kungi, ļoti lūdzu . . . Tagad mēs laimīgā kārtā esam vairs tikai trīs. Būtu gan jādomā, ka zeme trim cilvēkiem vēl liela diezgan.

OTRS: Nu, ja jums tā liekas tik liela, tad taču jūs varat atteikties no Austrālijas.

PIRMAIS: Tik liela atkal tā nu gluži nav.

TREŠAIS: Lūdzu, te nu mēs redzam, bet no manis jūs sagaidāt, lai es apmierinātos ar vienu kontinentu.

OTRS: Man būtu priekšlikums. Tā kā mēs, kā redzams, nevaram vienoties par territoriālajām prasībām, es ierosinu atlikt izlemšanu un vispirms jautājumu rūpīgi pārbaudīt.

PIRMAIS: Es priekšlikumu atbalstu.

TREŠAIS: Lūdzu visus, kas balso par ierosinājumu, pacelt roku. — Priekšlikums pieņemts. Tagad es ierosinu atkal uzņemt darba kārtībā sērkociņu problēmu.

OTRS: Sērkociņi jānodod tautas rokās. Tādēļ es ierosinu tos vienmērīgi sadalīt mūsu starpā.

PIRMAIS: Tā taču ir neiedomājama prasība! Pirmkārt, es absolūti nesaprotu, kādā ziņā sērkociņi piederētu tautai, jo es taču tos atradu, un bez tam astoņi nedalās ar trīs.

OTRS: Ko tad jūs ieteicat?

PIRMAIS: Es ieteicu sadalīt katram pa divi sērkociņiem. Es paturu četrus un kārbiņu.

TREŠAIS: Jūs taču nopietnībā nesagaidāt, ka mēs to pieņemsim. Es izlietoju savu veto!

OTRS: Taču savaldieties, lūdzu!

PIRMAIS: Tas ir kauns, kā mēs te izšķiežam savu dārgo laiku ar nenozīmīgām debatēm, kamēr mums īstenībā vajadzētu sākt pasaules jaunuzbūvi.

TREŠAIS: Nu, ko jūs tagad teiksit? Viņam ir sērkociņi, un viņš uztraucas par debatēm. Tomēr mums vispirms sērkocinus, tad mēs arī sāksim jaunuzbūvi, par to jūs varat būt droši.

PIRMAIS: Piedodiet, kungi . . . Es ierosinu šo pārtraukumu. (Viņš pazūd, otrs nolūkojas viņam pakaļ un tad uztraukts kaut ko čukst trešajam ausī).

TREŠAIS: Tā ir ideja. (Sagrābj vāli). Aiziet!

OTRS: Vai tomēr iepriekš neiesniegt viņam asu notu?

TREŠAIS: To mēs pēc tam tā kā tā varam nosūtīt. Svarīgs ir pārsteiguma moments. (Abi aiziet. Nāk[illegible] mirkli dzirdami sitieni, nikni klaudzieni un tad pirmā vīra nāves [illegible]. Otrs [illegible] atkal parādās.)

TREŠAIS: Cilvēces pateicība mums ir nodrošināta. Mēs esam iznīcinājuši kopējo ienaidnieku, O. K. Tagad dodiet man četrus sērkociņus.

OTRS: Četrus? Kā četrus?

TREŠAIS: Nu, pusi no laupījuma.

OTRS: Jums trūkst jebkādas taisnības izjūtas. Kā ideja tad visa šī ekspedīcija bija? Jūsējā, varbūt?

TREŠAIS: Vienalga, bet es viņam devu pirmo sitienu.

OTRS: Tas nav būtiski svarīgi, bet ja gribat, jūs varat dabūt trīs sērkocinus.

(Trešais vīrs saniknojas un atvēžas ar vāli. Otrs izvelk savu pistoli un šauj. Trešais sabrūk, kamēr otrs atkal mierīgi apsēžas un ar vienu sērkociņu aizdedzina cigareti.)

TREŠAIS (mirdams): Dieva dēļ . . . Ko jūs esat izdarījuši!

OTRS: Es beidzot esmu uzdāvājis cilvēcei mūžīgo mieru!

No angļu valodas tulkojis M. D.

Trīnīši, četrīši, piecīši . . .

„Cienītais doktora kungs! Vēlēdamās drīzumā kļūt māte, lūdzu piesūtīt man vajadzīgo veidlapu, līdz ar paredzētajām instrukcijām." Apmēram tāds varētu izskatīties lūgums, kādu, pēc angļu ārsta Šēra Ričarda Gregorija paražojuma, nākotnē varētu saņemt valsts veselības iestādes, jo esot iespējams, ka precētiem pāriem ar laiku būšot jāizprasa piekrišana ģimenes pieaugumam, lai tiktu ievērotas veselības un valsts intereses.

Pagaidām gan šādu birokratijas kavēkļu dzemdību jautājumā nevienā valstī nav, un visur bērni turpina dzimt bez iestāžu atļaujām, vietām pat ļoti lielā skaitā. Laurensa Tipmena ģimene, Veinas fortā, Indianas štātā, ASV, daudzo atvašu dēļ pat nolēma vieglā automobiļa vietā iegādāties autobusu, jo parastajā mašīnā nevarētu novietot savus divpadsmit bērnus, nemaz nerunājot par pašiem. Šāds līdzeklu ieguldījums izrādījās ļoti lietderīgs, kad Tipmena kundze nesen dzemdēja vēl trīnīšus.

Kam ir, tam top dots . . . To var teikt ne vien par amerikāņu Tipmena, bet arī par franču farmera Verdiē ģimeni Le Tušā de Bazužē, kur 35 gadus vecā septiņu bērnu māte nupat aridzan devusi dzīvību trim meitenītēm vienā reizē. Desmit bērnu māte kļuvusi arī 37 gadus vecā Ohaijas štata iedzīvotāja Šrivera kundze, viņa sasniegusi medicīnisku pasaules rekordu, laizdama pasaulē savu desmito bērnu, pie tam pārciezdama arī desmito „ķeizara griezienu". Līdzšinējais „rekords" bijušas deviņas šādas operācijas. Visi desmit Šriveres bērni ir dzīvi un veseli, to vecums neskaitot pēdējo, ir no divi līdz septiņpadsmit gadiem.

Retāki par trīnīšiem, bez šaubām, ir četrīši. Tāpēc lielu ievērību radījuši trīs zēnu un vienas meitenes vienlaicīga piedzimšana Edmontonā, Anglijā. Māte Besija Teilore ir 27 gadus veca un dzemdības pārdzīvojusi labi. Četrīši gan piedzimuši 6 nedēļas par ātru, bet tomēr visi dzīvošot, apgalvo ārsti. Pirmā piedzimusi meitene, pēc tam 25 minūšu laikā visi trīs zēni. Tas Anglijā esot trešais gadījums pēdējos 125 gados, kad piedzimuši dzīves spējīgi normāli četrīši; dzemdības uzņemtas filmā, ko izlietos zinātniskām vajadzībām.

Jaunpiedzimušos tūlīt novietoja skābekļa kamerā. Lai bērnus nesajauktu, tiem katram piesiets krāsaina lente: pirmajam sarkana, otrajam balta, trešajam zila un pēdējam dzeltena. Kad pie laimīgās mātes, kuras vēlēšanās dzemdēt meitiņu tomēr piepildījusies, ieradās tik haotiski apvoloātais tēvs, viņam [illegible] bērnu skaits. Teiloru ģimenē tagad ir seši, jo priekšā jau ir 7 g. v. Raimonds un 5 g. v. Pēteris.

Tik laimīgi nav veicies kādai Anatolijas turku izmeklecei, kas dzemdējusi pat piecīšus, bet tie tūlīt pēc tam miruši, kā ziņoja turku laikraksts „Cumhuriyet" 12. oktobrī. F.

SLUDINĀJUMI

Iznākusi katram kultūras un sabiedriskajam darbiniekam nepieciešamā rokas grāmata, — Valsts bibliotēkas Rīgā bij. bibliogrāfa Jāņa Veldes sastādītais

LATVIEŠU TRIMDAS IZDEVUMU RĀDĪTĀJS

194 liela formāta lappusēs sīki apskatīti laikā no 1945. g. līdz 1948. g. 30. novembrim iznākušie 1317 izdevumi. Rādītājā ir 338 trimdas izdevēju un apgādu saraksts. Cena: pret iepriekšēju samaksu DM 7,—; uz pēcmaksu DM 7,90.

Pasūtinājumus pieņem

LEONA RUMAKA grāmatnīca: (13a) Nürnberg 2, Lager „Valka". (164)

Rakstu krājums jaunatnei

LĀPA

J. Širmaņa sakārtojumā

Saturā 21 autoru (prof. L. Bērziņa, A. Eglīša, A. Dziluma, Fr. Jansona, J. Jaunsudrabiņa, N. Kalniņa, Z. Lazdas, K. Lesiņa, L. Pērlupes, M. Timmas, J. Širmaņa u. c.) jaunākie darbi (192 lpp.). Cena DM 4.

Ikviens šo grāmatu lasīs ar lielu interesi. Ikkatra jaunieša vēlēšanās to sawkt par savu. Pieprasiet pie sava grāmatu tirgotāja vai tieši pie apgāda. Atsevišķi izsūta tikai samaksātus eksemplārus. Skolām, grupām un atkalpārdevējiem, sākot ar 5 eks,. iepriekš samaksājot vai arī izsūtot ar uzliktu pēcmaksu, 20 proc. atlaide, komisijā 10 proc. atlaide.

Latviešu jaunatnes mēnešraksts LĀPA, Lager Fischbach, ü. Nürnberg 2

Lūdz atsaukties Viljamu Bitenieku, dz. 28. 8. 1921. g. Pēdējā dzīvesvieta Rīga, Dzelzceļu virsvaldei pieder. ēkā Nr. 150. Ir svarīgas ziņas par māti! Adresēt: Vilhelm Wilms, (22a) Dülken, Schulstr. 21. (170)

Latvietes! Divi latviešu zēni Anglijas džungļos vēlas sarakstīties ar jums. Vēstules ar īsu biogrāfiju un ja iespējams foto rakstīt jaunākam un vecākam. Adresēt: R. Kāpiņam, Crow Park, Moor Row, Ingwell, Cumberland, England. (171)

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kolektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 0,80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareille iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēlā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

Ievērojama diena Vācijas futbola laukumos

Vācijas futbola meistarsacīkšu turnīrumā dienvidu grupā aizvakar sacentās vienas pilsētas vai tuvāko kaimiņu vienības, kāpēc skatītāju interese bija sevišķi liela. 35 000 vērotāju pieredzēja Stuttgarter Kickers 2—1 uzvaru pret VfB Stuttgart. Vācijas meistarvienība 1. FC. Nürnberg, kurai pašreiz ir rekords savainoto spēlētāju ziņā, arī sacensībā pret FC 05 Schweinfurt zaudēja savu slaveno aizsargu Bilmani. Viņš ievainots atstāja laukumu. Spēle beidzās 1—1 neizšķirti. Offenbacher Kickers uzvarēja 1. FC. Rödelheim 5—0, un ir vienīgā vienība, kas vēl nav zaudējusi nevienu sacīksti. Pārējie rezultāti: Schwaben Augsburg — BC. Augsburg 4—0. FC. Bayern München — TSV 1860 München 2—0, Eintracht Frankfurt — FSV. Frankfurt 3—2, VfR. Mannheim — SV. Waldhof Mannheim 2—1 un VfB. Mühlburg — TSG. Ulm 1846 3—0. Pēc 7. kārtas spēlēm 16 vienību konkurencē vadībā ir Offenbacher Kickers ar 13—1 p., tad seko 1. FC. Nürnberg 9—5 p.) un Stuttgarter Kickers (8—4 p.). Pēdējā vietā atrodās Ulmas futbolisti (2—12 p.). Liela diena bija arī ziemeļu grupa, kur Hamburgas abu slavenāko vienību sacensībā FC. St. Pauli pieveica Hamburger SV. 2—0, nodrošinot sev 1. v. punktu tabulā. Rietumos vadībā vēl vienmēr ir Borussia Dortmund, kur spēlē arī populārais uzbrucējs A. Lencs. Viņš jau 1935. g. bija Vācijas valstsvienībā sacīkstē pret Latviju izlasi. Vāji klājās Vācijas daudzkārtējam meistaram Schalke 04, kas pēc garākas zaudējumu serijas aizvakar spēlēja 1—1 neizšķirti ar Alemannia Aachen. Ācheniešu galvenais spēks ir aizsargs R. Mincenbergs. Viņu atceramies no 1937. gada, kad Mincenbergs valstu sacīkstē pret Latviju bija cietākais rieksts mūsu uzbrucējiem. Franču izlases ziemeļu grupā zināmu pārsteigumu sagādāja Worm vienpadsmitnieks, kas pret slaveno 1. FC. Kaiserlautern vienību spēja sasniegt 2—2 rezultātu.

Chronika

Kelnes raidītājs Latvijas proklamēšanas 30. gadu atceres dienā pl. 11 noraidīs Hertas Lūses un Ludmilas Sepes dziedātās Alfr. Kalniņa dziesmas. Klavieru pavadījumu spēlēs V. Meļķis.

Latviešu trimdas izdevumu rādītāju sastādījis J. Velde un izdevis L. Rumaka apgāds. Rādītājā ieguldīts liels darbs un tas būs vērtīgs materiāls bibliografijai.

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D.. Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

Kā visien galvojumus dzīgi ieceļo

ierosinājums šim no bloķēto Latvijas

Bij. LCP priekšsēdis A. Valdman las spēku turienes izglītības iestād par latviešu DP izceļošanai uz ASV pieskaroties ierosinājuma reālizēšan ieteicēt arī kā tās aktivitātes izpaud ailes latviešos. Kā tādu to informā jiem.

A. Valdmanis ierosinājumā raksta: „Teoriētiski lielas iespējas sevī slēpj tāsen pieņemtais ASV pārvietoto personu uzņemšanas likums, kas dod baltiešiem priekšroku un atļautu pārcelties uz ASV vai visiem baltiešu kopiem, ja vien tie varētu uzrādīt darbu dzīvokli un garantiju, ka viņi ņēmēji amerikāņu sabiedrībai par rastu. Nelaimīgā kārtā taisni baltiešiem (kaut gan lietuvji ir zināmā ērā izņēmums) nebūs iespējams ošabūt šo garantiju.

Ir vēl otrs faktors, kas latviešu ņēju vadītājiem jāpatur prātā, vai ot un domājot par pārcelšanos uz ASV. Šis faktors ir dažu ASV organizāciju pretestība DP likumam tapējā veidā, un šo pretestību nedrīkst novērtēt par zemu. Tā ASV kongresa loceklis Emanuels Cellers s atklāti deklarējis, ka prasīs nākamajā kongresa sesijā „diskriminētāju klauzulas" atmešanu, aizstājot šī gada 31. dec. ar 1947. g. 31. dec. un baltiešu priekšrocības klauzulas atcelšanu.

Paturēsim prātā vienu lietu: 1949. gada februārī DP ieceļošanas komisija ziņos kongresam par DP likuma īstenošanu un novērotiem faktiem un trūkumiem. Ja komisijai būs jāsaka, ka ir DP grupas, kas var izmantot likumā paredzētos priekšnoteikumus, bet likums nepielaiž viņu uzņemšanu, jo viņi ieradušies nometnēs pēc 1945. gada 31. dec., un kā tādēļ, kuriem likums dod priekšroku, nevar izpildīt likumā paredzētos priekšnoteikumus, tad var notikt ka likumu groza. Un ja to grozīs, tad ir lielas izredzes, ka to grozīs tādā virzienā, kā to prasa Cellers. Tādā gadījumā mums Ameriku nevajadzēt.

Slāpeklis ir problēmatisks, bet mūsu pusē ir likums. Tikai jāprot to izmantot.

Vispirms — var notikt, ka izdodas panākt no DP ieceļošanas komisijas Vašingtonā, ka darba un dzīvokļa jautājumu, ietvertu pienācīgā formā, jau uzskata par likumā prasīto garantiju. Ja tas izdotos, tad viss būtu kārtībā. Tikai jāuzsver, ka tas no sevis nenotiek nekas. Man ir tiesības izdevība šo jautājumu privāti izrunāt ar maniem Vašingtonas draugiem, kā arī ar vīru, kas līdz šim vadīja ASV armijas galvenā štāba DP nodaļu un kas tagad kļūs par DP komisijas ģenerālpilnvarnieku. Un man jāliecina, ka šis jautājums viņu neatrisinās. Bet tas prasīs ASV aktīvu intervenciju Vašingtonā. Ja šis gājiens neizdotos un prasījumi pēc speciālām garantijām joprojām tiktu uzturēta spēkā — un gudri tas, kas gatavojas jaunākajam karam, arī tad vēl mums nav jāpadodas.

Kominforma nodo

VIDUSJŪRAS RAKTUVES OKUPĒ VĒ

VIDUSDIENVIDUS UN VIDUSFRANCIJĀ

Saspīlētajā Francijas iekšpolitis[illegible] ne pēc tam, kad komūnisti abas [illegible] ar vēlēšanās spēku vienībām un [illegible] ēdēt no turienes streikotāju posten[illegible] tas izšķirušies darbus atkal atsākt. [illegible] veiksmīgākā kopš trīs nedēļām, ka [illegible] ēta okupētas 48 raktuves. Lotringi[illegible] kivāki.

Arvien vairāk strādnieku ierodas [illegible] ēs arī Vidus- un Dienvidfran[illegible] ā. Izaut komūnisti izlieto visus lī[illegible] ēdzekļus, lai tas nenotiktu. Daudzās [illegible] ēs tie izplatījuši skrejlapas, ku[illegible] ā viedraudēts ar atriebību streik[illegible] ētājiem. Kalē apgabalā izdarīti uz[illegible] ēmumi vairākām strādnieku dzīvo[illegible] ēm ēkām. Parīzē valda uzskats, [illegible] komūnisti arī šoreiz cīņu zaudēs. [illegible] ēs gājiens neizdotos un prasī[illegible] ēs pēc speciālām garantijām joprojām [illegible] ēs tiktu uzturēta spēkā — un gudri [illegible] ēs tas, kas gatavojas jaunākajam [illegible] ēs karam, arī tad vēl mums nav jāpadodas.